

Den Europæiske Unions Tidende

L 29

Dansk udgave

Retsforskrifter

 51. årgang
2. februar 2008

Indhold

- I Retsakter vedtaget i henhold til traktaterne om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab/Euratom, hvis offentliggørelse er obligatorisk

FORORDNINGER

- Kommissionens forordning (EF) nr. 96/2008 af 1. februar 2008 om faste importværdier med henblik på fastsættelsen af indgangsprisen for visse frugter og grøntsager 1
- ★ Kommissionens forordning (EF) nr. 97/2008 af 1. februar 2008 om fastsættelse af den supplerende mængde råørsukker med oprindelse i AVS-staterne og Indien til levering til raffinaderierne for produktionsåret 2007/08 3
- ★ Kommissionens forordning (EF) nr. 98/2008 af 1. februar 2008 om ændring af flere forordninger for så vidt angår den kombinerede nomenklatures koder for visse oksekødsprodukter 5

- II Retsakter vedtaget i henhold til traktaterne om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab/Euratom, hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk

AFGØRELSE OG BESLUTNINGER

Kommissionen

2008/90/EF:

- ★ Kommissionens beslutning af 10. juli 2007 om statsstøtte C 20/06 (ex NN 30/06) fra Slovenien til Novoles Lesna Industrija Straža d.d. (meddelt under nummer K(2007) 3223) ⁽¹⁾ 7

⁽¹⁾ EØS-relevant tekst

(Fortsættes på omslagets anden side)

2008/91/EF:

- ★ **Kommissionens beslutning af 10. juli 2007 om statsstøtte C 19/06 (ex NN 29/06) ydet af Slovenien til Javor Pivka Lesna Industrija d.d. (meddelt under nummer K(2007) 3227) ⁽¹⁾.....** 16

2008/92/EF:

- ★ **Kommissionens beslutning af 10. juli 2007 om en italiensk ordning om statsstøtte til rederi-sektoren på Sardinien C 23/96 (NN 181/95) og C 71/97 (N 144/97) (meddelt under nummer K(2007) 3257) ⁽¹⁾.....** 24

⁽¹⁾ EØS-relevant tekst

I

(Retsakter vedtaget i henhold til traktaterne om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab/Euratom, hvis offentliggørelse er obligatorisk)

FORORDNINGER

KOMMISSIONENS FORORDNING (EF) Nr. 96/2008

af 1. februar 2008

om faste importværdier med henblik på fastsættelsen af indgangsprisen for visse frugter og grøntsager

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab,

under henvisning til Kommissionens forordning (EF) nr. 1580/2007 af 21. december 2007 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 2200/96, (EF) nr. 2201/96 og (EF) nr. 1182/2007 vedrørende frugt og grøntsager⁽¹⁾, særlig artikel 138, stk. 1, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) I forordning (EF) nr. 1580/2007 fastsættes som følge af gennemførelsen af resultaterne af de multilaterale handelsforhandlinger under Uruguay-runden kriterierne for Kommissionens fastsættelse af de faste værdier ved import fra tredjelande for de produkter og perioder, der er anført i nævnte forordnings bilag.

- (2) Ved anvendelse af ovennævnte kriterier skal de faste importværdier fastsættes på de niveauer, der findes i bilaget til nærværende forordning —

UDSTEDT FØLGENDE FORORDNING:

Artikel 1

De faste importværdier, der er omhandlet i artikel 138 i forordning (EF) nr. 1580/2007, fastsættes som anført i tabellen i bilaget.

Artikel 2

Denne forordning træder i kraft den 2. februar 2008.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den 1. februar 2008.

På Kommissionens vegne

Jean-Luc DEMARTY

Generaldirektør for landbrug
og udvikling af landdistrikter

⁽¹⁾ EUT L 350 af 31.12.2007, s. 1.

BILAG

til Kommissionens forordning af 1. februar 2008 om faste importværdier med henblik på fastsættelsen af indgangsprisen for visse frugter og grøntsager

(EUR/100 kg)

KN-kode	Tredjelandskode ⁽¹⁾	Fast importværdi
0702 00 00	IL	138,6
	JO	84,0
	MA	39,8
	SN	192,7
	TN	120,5
	TR	99,5
	ZZ	112,5
0707 00 05	EG	190,8
	JO	202,1
	MA	54,5
	TR	136,3
	ZZ	145,9
0709 90 70	MA	63,9
	TR	152,1
	ZA	79,4
	ZZ	98,5
0709 90 80	EG	191,8
	ZZ	191,8
0805 10 20	EG	47,9
	IL	59,5
	MA	69,9
	TN	52,7
	TR	64,1
	ZA	22,3
	ZZ	52,7
0805 20 10	IL	107,2
	MA	102,9
	TR	101,8
	ZZ	104,0
0805 20 30, 0805 20 50, 0805 20 70, 0805 20 90	CN	83,7
	EG	57,6
	IL	73,0
	JM	103,1
	MA	110,9
	PK	46,3
	TR	69,1
	US	60,1
	ZZ	75,5
0805 50 10	EG	74,2
	IL	120,5
	MA	83,8
	TR	122,7
	ZZ	100,3
0808 10 80	CA	103,4
	CL	60,8
	CN	77,0
	MK	39,9
	US	116,4
	ZZ	79,5
0808 20 50	CL	59,3
	CN	83,9
	TR	159,1
	US	94,8
	ZA	93,9
	ZZ	98,2

⁽¹⁾ Den statistiske landefortegnelse, der er fastsat i Kommissionens forordning (EF) nr. 1833/2006 (EUT L 354 af 14.12.2006, s. 19).
Koden »ZZ« repræsenterer »anden oprindelse«.

KOMMISSIONENS FORORDNING (EF) Nr. 97/2008**af 1. februar 2008****om fastsættelse af den supplerende mængde råørsukker med oprindelse i AVS-staterne og Indien til levering til raffinaderierne for produktionsåret 2007/08**

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab,

under henvisning til Rådets forordning (EF) nr. 318/2006 af 20. februar 2006 om den fælles markedsordning for sukker ⁽¹⁾, særlig artikel 29, stk. 4, andet afsnit, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Ifølge artikel 29, stk. 4, i forordning (EF) nr. 318/2006 suspenderes importtolden for en supplerende mængde råørsukker med oprindelse i de stater, der er nævnt i forordningens bilag VI, for at sikre passende forsyninger til EF-raffinaderierne i hvert af produktionsårene 2006/07, 2007/08 og 2008/09.
- (2) Den supplerende mængde bør i henhold til artikel 19 i Kommissionens forordning (EF) nr. 950/2006 af 28. juni 2006 om gennemførelsesbestemmelser for produktionsåret 2006/07, 2007/08 og 2008/09 for import og raffinering af sukkerprodukter i forbindelse med visse toldkontingenter og præferenceaftaler ⁽²⁾ beregnes på grundlag af en foreløbig og fuldstændig EF-forsyningsopgørelse for rå sukker. For produktionsåret 2007/08 viser opgørelsen, at der er behov for at importere en supplerende mængde rå sukker, så EF-raffinaderiernes forsyningsbehov kan blive dækket.
- (3) Kommissionens forordning (EF) nr. 1545/2007 af 20. december 2007 om fastsættelse af den supplerende mængde råørsukker med oprindelse i AVS-staterne og Indien til levering til raffinaderierne fra 1. oktober 2007 til 30. september 2008 ⁽³⁾ fastsatte en første supplerende mængde på 80 000 tons for at dække det mest nødvendige forsyningsbehov i de første måneder af produktionsåret 2007/08. Inden for rammerne af de økonomiske

partnerskabsaftaler vil den bedre markedsadgang for sukker kun gælde for produktionsåret 2008/09. Passende rå sukkerforsyninger til raffineringsindustrien i produktionsåret 2007/08 er derfor afhængige af, om der er supplerende mængder til rådighed. For at sikre sådanne forsyninger er det hensigtsmæssigt at åbne en supplerende mængde supplerende sukker på 120 000 tons for produktionsåret 2007/08.

- (4) Disse passende forsyninger til raffinaderierne kan kun sikres, hvis de traditionelle eksportaftaler med de begunstigede lande overholdes. Det er derfor nødvendigt med en opdeling på modtagerlande eller landegrupper. For Indien åbnes en mængde på 4 000 tons. Dette bringer Indiens samlede supplerende mængde for produktionsåret 2007/08 på linje med dets andel af den samlede supplerende mængde for produktionsåret 2006/07. De resterende mængder bør fastsættes for AVS-staterne, der kollektivt har forpligtet sig til at gennemføre procedurer for at fordele mængderne imellem sig, så raffinaderierne får de nødvendige forsyninger.
- (5) Foranstaltningerne i denne forordning er i overensstemmelse med udtalelse fra Forvaltningskomitéen for Sukker —

UDSTEDT FØLGENDE FORORDNING:

Artikel 1

Ud over de mængder, der er fastsat i forordning (EF) nr. 1545/2007, fastsættes der en supplerende mængde på 120 000 tons supplerende rå sukker, udtrykt som hvidt sukker, for produktionsåret 2007/08:

- a) 116 000 tons udtrykt i hvidt sukker med oprindelse i de stater, der er nævnt i bilag VI til forordning (EF) nr. 318/2006, undtagen Indien
- b) 4 000 tons udtrykt i hvidt sukker med oprindelse i Indien.

⁽¹⁾ EUT L 58 af 28.2.2006, s. 1. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 1260/2007 (EUT L 283 af 27.10.2007, s. 1).

⁽²⁾ EUT L 178 af 1.7.2006, s. 1. Senest ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 371/2007 (EUT L 92 af 3.4.2007, s. 6).

⁽³⁾ EUT L 337 af 21.12.2007, s. 67.

Artikel 2

Denne forordning træder i kraft på tredjedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den 1. februar 2008.

På Kommissionens vegne

Mariann FISCHER BOEL

Medlem af Kommissionen

KOMMISSIONENS FORORDNING (EF) Nr. 98/2008

af 1. februar 2008

om ændring af flere forordninger for så vidt angår den kombinerede nomenklatures koder for visse oksekødsprodukter

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab,

under henvisning til Rådets forordning (EØF) nr. 234/79 af 5. februar 1979 om fremgangsmåden ved tilpasning af nomenklaturen i den fælles toldtarif for så vidt angår landbrugsprodukter ⁽¹⁾ særlig artikel 2, stk. 1, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) I Kommissionens forordning (EF) nr. 1214/2007 af 20. september 2007 om ændring af bilag I til Rådets forordning (EØF) nr. 2658/87 om told- og statistiknomenklaturen og den fælles toldtarif ⁽²⁾ er der fastsat bestemmelser om ændringer af den kombinerede nomenklatur for visse oksekødsprodukter.

(2) Ved tidligere års forordninger om ændring af bilag I til Rådets forordning (EØF) nr. 2658/87 ⁽³⁾ er der også gennemført ændringer af den kombinerede nomenklatur for visse oksekødsprodukter, men ikke alle ændringer er blevet gennemført i følgende forordninger om den fælles markedsordning for oksekød: Rådets forordning (EF) nr. 1254/1999 af 17. maj 1999 om den fælles markedsordning for oksekød ⁽⁴⁾, Kommissionens forordning (EF) nr. 1731/2006 af 23. november 2006 om særlige gennemførelsesbestemmelser for eksportrestitutioner for visse former for oksekødskonserver ⁽⁵⁾ og Kommissionens forordning (EF) nr. 545/2007 af 16. maj 2007 om åbning og forvaltning af et toldkontingent for import af frosset oksekød til forarbejdning (1. juli 2007-30. juni 2008) ⁽⁶⁾.

(3) Forordning (EF) nr. 1254/1999, (EF) nr. 1731/2006 og (EF) nr. 545/2007 bør derfor ændres.

(4) Ændringerne i denne forordning bør anvendes fra den 1. januar 2008, som er den dato, hvor forordning (EF) nr. 1214/2007 træder i kraft.

(5) Foranstaltningerne i denne forordning er i overensstemmelse med udtalelse fra Forvaltningskomitéen for Oksekød —

UDSTEDT FØLGENDE FORORDNING:

Artikel 1

Artikel 1, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1254/1999 ændres som følger:

1) Tabellens litra a) ændres som følger:

a) KN-koden »0210 90 41« for »Nyretap og mellemgulv, saltet, i saltlage, tørret eller røget« ændres til »0210 99 51«.

b) KN-koden »0210 90 90« for »Spiseligt mel og pulver af kød eller slagteaffald« ændres til »0210 99 90«.

2) Tabellens litra b) ændres som følger:

a) KN-koderne »0206 10 91« og »0206 10 99« for »Spiseligt slagteaffald af hornkvæg, undtagen nyretap og mellemgulv, fersk eller kølet, undtagen til fremstilling af farmaceutiske produkter« ændres til »0206 10 98«.

b) KN-koderne »0206 21 00«, »0206 22 90« og »0206 29 99« for »Spiseligt slagteaffald af hornkvæg, undtagen nyretap og mellemgulv, frosset, undtagen til fremstilling af farmaceutiske produkter« ændres til »0206 21 00«, »0206 22 00« og »0206 29 99«.

⁽¹⁾ EFT L 34 af 9.2.1979, s. 2. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 3290/94 (EFT L 349 af 31.12.1994, s. 105).

⁽²⁾ EUT L 286 af 31.10.2007, s. 1.

⁽³⁾ EFT L 256 af 7.9.1987, s. 1. Senest ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 1352/2007 (EUT L 303 af 21.11.2007, s. 3).

⁽⁴⁾ EFT L 160 af 26.6.1999, s. 21. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 1913/2005 (EUT L 307 af 25.11.2005, s. 2).

⁽⁵⁾ EUT L 325 af 24.11.2006, s. 12.

⁽⁶⁾ EUT L 129 af 17.5.2007, s. 14.

c) KN-koden »0210 90 49« for »Spiseligt slagteaffald af hornkvæg, saltet, i saltlage, tørret eller røget, undtagen nyretap og mellemgulv« ændres til »0210 99 59«.

d) KN-koderne »1602 50 31 til 1602 50 80« for »Andre varer af kød eller slagteaffald, tilberedte eller konserverede, af hornkvæg, undtagen ikke kogt, stegt eller på lignende måde tilberedt, og blandinger af sådant kød eller slagteaffald med kogt, stegt eller på lignende måde tilberedt kød eller slagteaffald« ændres til »1602 50 31« og »1602 50 95«.

Artikel 2

Artikel 1 i forordning (EF) nr. 1731/2006 affattes således:

»Artikel 1

Anvendelsesområde

Udbetalingen af en eksportrestitution for konserver henhørende under KN-kode 1602 50 31 9125, 1602 50 31 9325, 1602 50 95 9125 og 1602 5095 9325 (i det følgende benævnt »konserver«) er undergivet betingelserne i nærvæ-

rende forordning, jf. dog bestemmelserne i forordning (EF) nr. 800/1999.«

Artikel 3

Artikel 2, stk. 1, første afsnit, i forordning (EF) nr. 545/2007 affattes således:

»I denne forordning forstås ved »A-produkt« et forarbejdet produkt henhørende under KN-kode 1602 10, 1602 50 31 eller 1602 50 95, der ikke indeholder andet kød end kød af hornkvæg, og som har et kollagen/protein-forhold på højst 0,45 og består af mindst 20 vægtprocent magert kød (eksklusive slagtebidprodukter og fedt), hvor kød og gelé udgør mindst 85 % af den samlede nettovægt.«

Artikel 4

Denne forordning træder i kraft på tredjedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Den anvendes fra den 1. januar 2008.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den 1. februar 2008.

På Kommissionens vegne

Mariann FISCHER BOEL

Medlem af Kommissionen

II

(Retsakter vedtaget i henhold til traktaterne om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab/Euratom, hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

AFGØRELSER OG BESLUTNINGER

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 10. juli 2007

om statsstøtte C 20/06 (ex NN 30/06) fra Slovenien til Novoles Lesna Industrija Straža d.d.

(meddelt under nummer K(2007) 3223)

(Kun den slovenske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2008/90/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med nævnte artikel ⁽¹⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFORLØB

(1) Kommissionen modtog den 1. december 2004 en klage vedrørende påstået støtte til den slovenske træbearbejdningsvirksomhed Novoles Lesna Industrija Straža d.d. (i det følgende »Novoles Straža«).

(2) Klagen drejede sig om økonomiske støtteforanstaltninger, som den 27. maj 2004 blev tilkendt Novoles Straža ved

beslutning truffet af den slovenske regering i medfør af artikel 21 i loven om statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder. Denne foranstaltning var ikke blevet anmeldt til Kommissionen med den begrundelse, at den blev godkendt af den slovenske tilsynskommission for statsstøtte den 23. april 2004, dvs. før tiltrædelsen. Da det relevante kriterium for, hvornår en støtte er ydet, er den retsakt, hvorved den kompetente nationale myndighed forpligter sig til at yde statsstøtte, fandt Kommissionen, at der med de pågældende foranstaltninger var tale om en ny støtte, som derfor skulle have været anmeldt i medfør af EF-traktatens artikel 88 og bedømt i medfør af dens artikel 87 ⁽²⁾.

(3) Ved brev af 16. maj 2006 meddelte Kommissionen Slovenien, at den ville indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2, over for denne støtte.

(4) Kommissionens beslutning om at indlede proceduren er offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* ⁽³⁾. Kommissionen opfordrede de interesserede parter til at fremsætte bemærkninger til støtten/foranstaltningen.

(5) Kommissionen har ikke modtaget bemærkninger fra de interesserede parter.

⁽¹⁾ EUT C 194 af 18.8.2006, s. 22.

⁽²⁾ De nærmere oplysninger om sagen findes i beslutningen om indledning af proceduren (jf. fodnote 1) og er også relevante for denne beslutning.

⁽³⁾ Jf. fodnote 1.

- (6) Slovenien fremsatte bemærkninger ved brev af 17. juli 2006. Kommissionen anmodede om yderligere oplysninger ved brev af 11. oktober 2006 og 23. februar 2007 og fik dem tilsendt den 30. november 2006 og 23. april 2007. Derudover blev der den 28. juni 2006 holdt et møde mellem repræsentanter for Kommissionen og de slovenske myndigheder.

II. DETALJERET BESKRIVELSE AF STØTTEN

1. Modtageren

- (7) Novoles Straža forarbejder halvfabrikata og møbler af træ. Virksomheden er beliggende i Straža i Slovenien, dvs. i et område, der modtager støtte som omhandlet i EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra a). I 2003 havde virksomheden ca. 800 ansatte og er dermed en af de virksomheder, som har flest ansatte i den slovenske trævare- og møbelsektor.
- (8) Virksomheden har andele i to virksomheder, Novoles Primara, d.o.o (100 %) og Pohištvo Brežice, d.d. (93,7 %). Slovenien har fremført, at også disse to virksomheder er i økonomiske vanskeligheder. Den førstnævnte kunne fremvise et meget begrænset overskud i 2003, mens den anden havde underskud.
- (9) Virksomheden ejes af flere fysiske og juridiske personer. Ejerskabet er imidlertid spredt på så mange personer, at

ingen af dem har så vidtgående kontrol over virksomheden, at den vil kunne regnes som en del af en større gruppe. Størstedelen af aktionærerne er således ansatte og tidligere ansatte, som ikke er bundet af nogen aktionæraftale, og som ejer 22,3 %. Herudover ejer en række PID'er (PID — *pooblaščna investicijska družba* (godkendt investeringsselskab) i alt 33,4 %. Kommissionen er imidlertid bekendt med, at disse PID-investeringsfonde blot er administrative organer, der forvalter private aktionærers aktier. Disse aktieposter er en følge af privatiseringen af »samfundskapitalen« i Slovenien, dvs. konceptet om, at virksomhederne var alles eje. Ejerskabet til samfundskapitalen blev ændret ved, at der blev udstedt ejerskabscertifikater til borgerne, som kunne veksle dem til aktier. PID'erne er udformet således, at borgerne kunne deltage i denne ændring af ejerforholdet ved at udveksle certifikater med aktier. De slovenske myndigheder har fremført, at PID'erne ikke har midler til rådighed til at hjælpe virksomheden med at overvinde vanskelighederne.

2. Modtagerens økonomiske situation

- (10) Virksomhedens dårlige økonomiske situation bunder i, at det har tabt en stor del af sin registrerede kapital, som beløb sig til 1,262 milliard SIT (ca. 5,3 millioner EUR ⁽⁴⁾), men som i april 2004 var faldet til 0,75 mia. SIT. De vigtigste økonomiske og driftsmæssige indikatorer hidrørende fra virksomhedens balance, resultatopgørelse og cash flow-opgørelse er anført i nedenstående tabel:

Tabel 1

Økonomiske indikatorer for Novoles Straža

Indikator	1999	2000	2001	2002	2003
Nettoomsætning	6 341 790	6 507 932	6 602 106	8 093 436	6 014 466
Lagerbeholdninger	880 544	936 471	1 113 218	955 305	1 279 940
Fordringer	930 585	1 053 433	1 218 067	1 676 595	1 133 643
Fortjeneste (Tab)	78 809	109 884	128 843	110 215	(511 149)
Gældsratio	42,1	44,7	47,2	50,2	57,6

- (11) De slovenske myndigheder har påvist, at virksomhedens tab især skyldes manglende gennemførelse af dens salgsplan, og at dens finansielle omkostninger samtidig vokser. Dette fremgår af den kendsgerning, at virksomhedens gældsratio til stadighed er vokset, og det samme gælder de gennemsnitlige lagerbeholdninger.
- (12) Som svar på indledningen af proceduren har de slovenske myndigheder påpeget, at også salgsmængden var faldet fra 2000 til 2001 og fra 2002 til 2003, mens stigningen i 2002 skyldtes usædvanlige begivenheder, nemlig byggearbejde i Kroatien (udstyr til store hotelkomplekser), lanceringen af en ny møbelserie og

indtægterne fra to filialer, som blev integreret i Novoles den 1. januar 2003.

- (13) Derudover har de slovenske myndigheder forelagt Kommissionen dokumentation for, at virksomheden ikke kunne indhente en tilstrækkelig mængde frisk kapital på kapitalmarkederne. Bankerne afviste således dens anmodning om nye midler som følge af dens ringe kreditværdighed og utilstrækkelig sikkerhedsstillelse til dækning heraf. Selv en statsgaranti på 65 % af det ønskede beløb var ikke tilstrækkelig.

⁽⁴⁾ I begyndelsen af 2006 var 1 EUR = 240 slovenske tolar (SIT).

3. Omstruktureringsprogram

- (14) For at kunne overkomme sine vanskeligheder forelagde Novoles Straža i april 2004 økonomiministeriet en omstruktureringsplan fra marts 2004 for perioden 2004 til 2008.
- (15) I planen nævnes som årsag til den nuværende situation nedgangen i den økonomiske vækst på de vigtigste eksportmarkeder (særlig i Tyskland og USA), hvor selskabet afsatte 60 % af sin produktion. Derudover er efterspørgslen efter halvfabrikata faldet. Nedgangen i indtægterne i 2003 var så alvorlig, at virksomheden ikke var i stand til at opfylde sine forpligtelser med egne midler, hvorved gælden og finansieringsomkostningerne voksede yderligere. Desuden var det som følge af virksomhedens organisationsstruktur ikke muligt at tilpasse produktionen efter efterspørgslen.
- (16) For at kunne overkomme vanskelighederne planlagde virksomheden en økonomisk omstrukturering (som siden er gennemført) med henblik på at omdanne kortfristede hypotekslån på 1 669 940 776 SIT til langfristede passiver ved hjælp af en statsgaranti på 1,1 mia. SIT for nogle lån med sikkerhed i fast ejendom på 65 %, mens den resterende refinansiering på 569 940 776 SIT blev finansieret uden statsstøtte, hvorved den andel, der var sikret med pant i fast ejendom, androg over 100 % af den nominelle værdi.
- (17) Herudover ønsker Novoles Straža at ændre sine aktiviteter som følger:
- Den vil ændre sin salgsstrategi, så en del af salget omdirigeres fra EU-markederne og de nordamerikanske markeder til især det østeuropæiske og russiske marked. De slovenske myndigheder har fremlagt dokumentation for en række salgsprojekter, som begynder i bl.a. Rusland, Slovakiet og Serbien. Salget til udenlandske markeder vil i 2008 vokse til 77 % (i 2004 70 %), og salget til de østeuropæiske markeder vil nå 8 % (før 0 %).
 - Andelen af halvfabrikata vil dale til fordel for færdigvarer. Færdigvarerne vil i 2008 svare til 33 % af produktionen (i 2003 26 %), produkter med eget varemærke vil i 2008 svare til 26 % af produktionen (i 2003 20 %), mens andelen af halvfabrikata i 2008 vil dale fra 41 % til 31 %. På trods heraf vil halvfabrikata fortsat være en vigtig del af produktionen, men vil ikke længere kun bestå af krydsfinérplader, hvilket vil øge merværdien. Selskabets fordel på dette område ligger i, at det producerer mindre mængder til en kendt producent.
- (18) Disse ændringer vil blive ledsaget af en teknologisk omstrukturering, der skal sikre, at produktionen bliver mere omkostningseffektiv, og at det teknologiske udstyr kan tilpasses en efterspørgselsbaseret produktion, som også opfylder miljøstandarderne. Der forudses investeringer på 1 455 mio. SIT (6,06 mio. EUR), som særlig sigter mod foranstaltninger til at øge produktiviteten, forbedre arbejdsbetingelserne, forbedre materialeanvendelsen, spare på energien og opfylde miljøstandarderne. De slovenske myndigheder har forelagt Kommissionen en liste over investeringer, hvori indgår foranstaltninger som f.eks. modernisering af profitcentret for krydsfinér, indførelse af computerstyret tørreproces, modernisering af produktionen i profitcentret for nye produkttyper, forbedring af energisystemet og indførelse af et nyt informationssystem. De slovenske myndigheder har gjort opmærksom på visse forsinkelser i gennemførelsen af nogle af nøgleinvesteringerne, f.eks. produktionen i profitcentret for nye produkttyper og forbedringen af energisystemet, som følge af manglende midler (disse investeringer skal i det væsentlige finansieres med egne midler).
- (19) Endelig skal personaleomstrukturen føre til en nedsættelse af arbejdsstyrken med 96, mens virksomheden vil sikre de resterende ansatte specialuddannelse og generel uddannelse. Udgifterne på 537 mio. SIT vil til dels blive dækket med et tilskud på 283 mio. SIT (1,2 mio. EUR).
- (20) Slovenien har forelagt femårige forretningsplaner, hvoraf det fremgår, at omstruktureringsplanen vil give Novoles Straža mulighed for at genvinde sin rentabilitet.
- (21) De slovenske myndigheder har forelagt Kommissionen oplysninger, som understøtter salgsprognoserne. I planerne er der for første taget højde for en vækst i salget til de vesteuropæiske markeder på ca. 10 % fra 2005 til 2007 og på ca. 20 % til de østeuropæiske markeder⁽⁵⁾. For det andet er der taget højde for omlægningen af produktionen fra halvfabrikata til færdigvarer (59 % færdigvarer i stedet for 46 %).

⁽⁵⁾ Disse oplysninger er baseret på vurderinger fra Euromonitor, 2003.

(22) På grundlag af disse prognoser og på salgschefernes prognoser baseret på oplysninger fra handelsmesser, fra repræsentanter og direkte fra køberne opstillede Novoles Straža en salgsplan for perioden 2004 til 2008.

(23) Ud fra realistiske prognoser forudses der i perioden 2003–2008 en vækst i hjemmemarkedssalget på 3,6–5,7 % årligt og på 6,5–8,4 % årligt i salget til udlandet.

Omstruktureringen skulle således føre til et driftsoverskud på 11,7 % i 2008. Driftsoverskuddet i forhold til egenkapitalen vil i 2008 stige til 12,6 %.

4. Omstruktureringsudgifterne og deres finansiering

(24) Tabellen nedenfor giver et overblik over finansieringen af omstruktureringsudgifterne:

Tabel 2

Omstruktureringsudgifterne og deres finansiering

Behov (i 000 SIT)	Egne midler	Støtte	Garantier	I alt
Finansiell omstrukturering	369 000 (*)		1 100 000	1 469 000
Omstrukturering af markedsføring og udvikling	675 000			675 000
Teknologisk omstrukturering	1 456 000		200 000	1 656 000
Personaleomstrukturering	253 988	282 771		536 759
I alt:	2 384 988	282 771	1 300 000	4 337 699

(*) Tal anført af Kommissionen.

(25) Virksomheden har modtaget statsstøtte på i alt 1 583 mio. SIT (6,6 mio. EUR), men øjensynligt først i slutningen af 2004 og ikke i midten af 2004, som planlagt.

(26) Hovedstøtten blev ydet i form af en statsgaranti for fire lån på i alt 1,3 mia. SIT, hvorved Novoles Straža kan omlægge sin gæld. Tilbagebetalingsfristen er syv år, inkl. et toårigt moratorium. Derefter er rentesatsen 4,5 %, inkl. et engangsbeløb på 0,1 % til oprettelse og forvaltning af lånetransaktionen. Garantien vil dække 100 % af lånene og vil herudover blive sikret ved pant i fast ejendom på mindst 65 %.

tilføjes yderligere 569 mio. SIT fra den private finansiering af lånene (8,5 %). Nogle af de egne midler skulle indhentes gennem desinvestering (1 323 mio. SIT, svarende til 30,5 %) og afskrivning (29,76 %). Hvad afhændelsen af aktiver angår, har de slovenske myndigheder forelagt Kommissionen en detaljeret liste over desinvesteringerne. Omkring 300 mio. SIT blev allerede realiseret i 2005. For 2006 var der planlagt (og delvist gennemført) yderligere desinvesteringer for ca. 600 mio. SIT, for 2007 og 2008 for 450 mio. SIT.

(27) Slovenien har anført, at 2 385 mio. SIT af omstrukturingsudgifterne finansieres ved virksomhedens egne midler. Kommissionen mener imidlertid, at der bør

5. Markedssituationen og modtydelser

(28) Novoles Straža producerer følgende produkter, for hvilke dens markedsandel i EU25 ligger på:

Tabel 3

Markedsandele

Produkt	Markedsandel 2003	Markedsandel 2005
Krydsfinérplader (*)	0,14 %	0,13 %
Stole og dele heraf (**)	0,07 %	0,04 %
Møbler og dele heraf (***)	0,08 %	0,05 %
Gennemsnit	0,09 %	0,06 %

(*) US –koder for harmoniseret system 4412 14 00, 4412 19 00, 4412 93 00.

(**) US –koder for harmoniseret system 9401 61 00, 9401 69 00, 9401 90 30.

(***) US –koder for harmoniseret system 9403 60 10, 9403 60 90, 9403 90 30.

6. Anden støtte

- (29) De slovenske myndigheder har korrigeret de tal, der er anført i beslutningen om at indlede proceduren, og fremfører, at Novoles Straža i 2004 ganske vist modtog lempelige lån, men kun fra offentlige og private kilder til miljøformål, på 115,2 mio. SIT (0,48 mio. EUR), svarende til et nettotilskud på 14,9 mio. SIT (62 000 EUR). Denne støtte blev ydet som led i ordningen »Medfinansiering af miljøinvesteringer« og blev godkendt i februar 2004.
- (30) Slovenien fremfører endvidere, at virksomheden i 1999 kun modtog 18,1 mio. SIT (75 000 EUR) i rentestøtte, 11,5 mio. SIT (48 000 EUR) i beskæftigelsesstøtte, 3,6 mio. SIT (15 000 EUR) i forsknings- og udviklingsstøtte og 1,1 mio. SIT (4 600 EUR) i eksportstøtte.
- (31) Den første støtte nævnt i ovenstående afsnit, som oprindeligt blev anset for at være omstrukturingsstøtte, var blot rentestøtte, eftersom rentesatserne i Slovenien var relativt høje i forhold til satserne i udlandet. En af betingelserne for, at virksomhederne kunne få støtte fra programmet, var således, at de skulle have kreditværdighed i klasse A, B, C eller D, og at de ikke måtte være under konkursbehandling. Virksomheden har fremlagt dokumentation for, at dens kreditværdighed i denne periode var klasse A/B.

III. ÅRSAGERNE TIL INDLEDNING AF PROCEDUREN I MEDFØR AF EF-TRAKTATENS ARTIKEL 88, STK. 2

- (32) Kommissionen fandt i sit brev af 16. maj 2006, at der med de pågældende foranstaltninger var tale om ny støtte, som skulle have været anmeldt i medfør af EF-traktatens artikel 88 og vurderet på grundlag af EF-traktatens artikel 87. I dette øjemed har Kommissionen på ny fremhævet, at det relevante kriterium til bedømmelse heraf er den retsakt, hvormed den kompetente nationale myndighed forpligter sig til at godkende støtten, og den blev vedtaget i maj 2004.
- (33) Kommissionen har endvidere udtrykt tvivl om, hvorvidt foranstaltningen var forenelig med fællesmarkedet og navnlig med Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder fra 1999 ⁽⁶⁾. Årsagerne hertil er følgende:
- Det var ikke klart, om virksomheden udviste de normale tegn på at være kriseram, da dens omsætning steg i 2003 og lagerbeholdningerne faldt i 2002. Det var heller ikke klart, om virksomheden var en del af en større gruppe.

- Det var ikke klart, hvordan virksomheden ville kunne genoprette sin rentabilitet på længere sigt, især da der ikke var fremlagt oplysninger til støtte for de økonomiske prognoser.
- Det var ikke klart, om virksomheden bidrog med en betydelig del af sine egne midler til omstruktureringen, da det var uklart, hvor disse egne midler skulle komme fra.
- Der er ikke forelagt nogen markedsanalyse, som ville kunne retfærdiggøre manglen på modtydelser.
- Det er tvivlsomt, om princippet om engangsstøtte er opfyldt, eftersom virksomheden havde modtaget omstrukturingsstøtte allerede i 1999.

IV. SLOVENIENS BEMÆRKNINGER

- (34) Slovenien fastholdt, at statsstøtten til Novoles Straža blev ydet, inden Sloveniens tiltræden til Den Europæiske Union, da det støttebeløb, staten havde forpligtet sig til at yde, var kendt inden tiltrædelsen.
- (35) For det andet ønskede Slovenien at bortvejre Europa-Kommissionens tvivl om, hvorvidt Novoles Straža tilhører en større gruppe eller ej, og pegede på de særlige ejendomsstrukturer i Slovenien (jf. ovenfor) samt gav korrigerede oplysninger om aktionærernes andele.
- (36) For det tredje har Slovenien fremlagt dokumentation for, at Novoles Straža er en »kriseram virksomhed«, og nærmere forklaret den generelle tendens i virksomhedens økonomiske vanskeligheder siden 1999 (som det fremgår af stigningen i lagerbeholdningerne og i gælden og også af nedgangen i salget, selv om der som følge af visse usædvanlige begivenheder skete en stigning i 2002), der kulminerede i 2004, da virksomheden ikke kunne opnå ekstern finansiering.
- (37) For det fjerde har de slovenske myndigheder forelagt oplysninger, som viser, at Novoles Straža's strategi hviler på markedsundersøgelser og -prognoser, der bekræfter et relativt stort salg af møbler.
- (38) For det femte har Slovenien, hvad modtydelser angår, forelagt en markedsundersøgelse, hvoraf det fremgår, at Novoles Straža's markedsandel på EU25-markedet for de pågældende produkter er meget lille. De slovenske myndigheder gør endvidere opmærksom på, at Novoles Straža er beliggende i et område, der modtager støtte som omhandlet i EF-traktatens artikel 87, stk. 3), litra a).

⁽⁶⁾ Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder, EFT C 288 af 9.10.1999, s. 2.

- (39) Hvad endelig angår statsstøtte, der er modtaget tidligere, har Slovenien korigeret visse skrivefejl angående de modtagne beløb og har navnlig bekræftet, at den støtte, som oprindelig var anført som omstrukturingsstøtte, ikke blev ydet med henblik på redning og omstrukturering, som defineret i rammebestemmelserne.

V. VURDERING AF STØTTEFORANSTALTNINGEN

1. Er der tale om statsstøtte?

- (40) Ifølge EF-traktatens artikel 87 er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med fællesmarkedet i det omfang, den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne, medmindre den kan retfærdiggøres på grundlag af EF-traktatens artikel 87, stk. 2 eller 3.
- (41) Kommissionen mærker sig, at støtten er ydet til en individuel virksomhed ved hjælp af statsmidler. Dette gælder klart for direkte støtte, men også for garantistillelse, særlig hvis virksomheden er kriseramt og garantien dækker lånet 100 % ⁽⁷⁾. Garantien har således givet virksomheden mulighed for at modtage et større lån, end den kunne have fået uden denne garanti.
- (42) Da der pågår samhandel med trævarer mellem Slovenien og andre medlemsstater, vil foranstaltningen kunne forbedre modtagerens stilling i forhold til dens konkurrenter i Slovenien og i det øvrige EU, hvilket betyder, at støtten fordrejer konkurrencen og påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne. Kommissionen mener derfor, at de nuværende foranstaltninger til fordel for virksomheden Novoles Straža udgør statsstøtte som omhandlet i EF-traktatens artikel 87, stk. 1.

2. Er der tale om ny statsstøtte?

- (43) De slovenske myndigheder var i første omgang i tvivl om, hvorvidt Kommissionen havde beføjelse til at vurdere støtten ud fra EF-traktatens af 87 og 88, i og med at støtten var ydet inden tiltrædelsen. Kommissionen har i beslutningen om at indlede proceduren gjort det klart, at det rette kriterium for at afgøre, om en støtte er indført før eller efter tiltrædelsen, er den retsakt, hvorved de kompetente nationale myndigheder forpligter sig til at godkende støtten ⁽⁸⁾. Da der ikke blev truffet en sådan beslutning før tiltrædelsen, er der tale om ny støtte, selv

om det støttebeløb, staten havde forpligtet sig til at yde, var kendt forinden.

- (44) Kommissionen fastholder i sin oprindelige konklusion, at den retsakt, hvorved de kompetente nationale myndigheder forpligtede sig til at godkende støtten, ikke var trådt i kraft før tiltrædelsen. Ifølge de slovenske forskrifter ydes støtte ved regeringsbeslutning efter forslag fra det berørte ministerium. Der kræves ganske vist forudgående beslutninger fra tværministerielle udvalg og det berørte ministerium, for at støtten kan ydes, men de er ikke tilstrækkelige til godkendelse af støtten. Regeringen træffer den endelige beslutning. I det foreliggende tilfælde blev regeringens beslutning udstedt den 27. maj 2004, mens Slovenien tiltrådte EU den 1. maj 2004. Derfor udgør foranstaltningerne ny støtte, der skal anmeldes i medfør af EF-traktatens artikel 88 og vurderes ud fra dens artikel 87.

3. Støttens forenelighed

- (45) Da der er tale om omstrukturingsstøtte, er den forenelig med fællesmarkedet, hvis den er i overensstemmelse med Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder (i det følgende »rammebestemmelserne«) ⁽⁹⁾.
- (46) Kommissionen er ud fra Sloveniens bemærkninger og de oplysninger, den har indhentet i forbindelse med sine undersøgelser, nået til følgende konklusioner om de punkter, som har givet anledning til indledning af proceduren.

3.1. Støttens berettigelse

- (47) Ud fra de oplysninger, Slovenien har forelagt, vurderer Kommissionen, at virksomhedens driftsresultater (jf. punkt 24 til 27) viser, at den var kriseramt på det tidspunkt, hvor støtten blev ydet. Kommissionen kan navnlig fastslå, at problemerne indskrev sig i udviklingen i 2000–2004 og ikke kun skyldtes den usædvanlige begivenhed i 2003. Derudover har de slovenske myndigheder forelagt tilstrækkelig dokumentation for, at virksomheden i 2004 ikke selv ville være i stand til at refinansiere sin kortfristede gæld. Dette strider ikke mod den kendsgerning, at det lykkedes virksomheden at opnå en vis grad af refinansiering uden støtte, da dette skyldtes et højt garantiniveau, som virksomheden ikke havde kunnet realisere for hele refinansieringsbeløbet.

⁽⁷⁾ Jf. punkt 2.1.2. og 4.2 i Kommissionens meddelelse om anvendelsen af EF-traktatens artikel 87 og 88 angående statsstøtte i form af garantier, EFT C 71 af 11.3.2000, s. 14.

⁽⁸⁾ Jf. beslutningen om at indlede proceduren (jf. fodnote 1), punkt 20 ff.

⁽⁹⁾ Da støtten blev ydet i maj 2004, skal den vurderes ud fra rammebestemmelserne fra 1999, dvs. Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder, EFT C 288 af 9.10.1999, s. 2.

- (48) Kommissionen mærker sig også Sloveniens forklaringer vedrørende ejerskabet til Novoles Straža. I betragtning af at virksomhedens institutionelle ejere er af passiv art og kun sidder inde med beskedne kapitalressourcer, og at det øvrige ejerskab er spredt på mange hænder, kan Kommissionen acceptere, at virksomheden ikke var i stand til at indhente de fornødne ressourcer fra sine aktionærer. Af samme grund og i betragtning af, at ingen enkelt ejer sidder inde med over 22 % af Novoles Straža's aktiekapital, er det endvidere Kommissionens opfattelse, at Novoles Straža ikke indgår i en større gruppe.
- (49) Kommissionen godkender derfor, at Novoles Straža var berettiget til omstrukturingsstøtte.

3.2. Genetablering af virksomhedens rentabilitet

- (50) Kommissionen bemærkede i beslutningen om at indlede proceduren, at det ikke var klart, hvordan omstrukturingsplanen skulle give Novoles Straža mulighed for at genetablere sin rentabilitet på længere sigt. Dette hang især sammen med de femårige økonomiske prognoser for, hvordan virksomheden ville udvikle sig som følge af omstrukturingsforanstaltningerne. Kommissionen bemærkede, at Slovenien ikke havde forelagt de oplysninger, den havde brug for til at vurdere antagelserne vedrørende virksomhedens forventede driftsresultater som følge af omstrukturingsplanen.
- (51) Under proceduren har Slovenien forelagt yderligere oplysninger (jf. punkt 21 og 22). Disse oplysninger skaber tilstrækkelig klarhed om grundlaget for disse antagelser. Kommissionen er klar over, at antagelserne vedrørende udviklingen i Novoles Straža's salgstal måske er for optimistiske, i og med at sektoren i 2005 og 2006 stødte på hård konkurrence fra Fjernøsten, hvilket skabte overkapacitet på markedet og prispres. Det er imidlertid ikke klart, om dette forhold var kendt allerede i begyndelsen af 2004. Endvidere anførte Kommissionen i 2006: »produktionen og anvendelsen af krydsfinér er steget mærkbart i de seneste år, og der er et vigtigt eksportmarked under udvikling for visse klasser«⁽¹⁰⁾. Da Kommissionen ikke har modtaget nogen modstridende oplysninger, som ville kunne skabe tvivl om virksomhedens eller dens egne antagelser, har Kommissionen ikke grund til at afvise dem. Kommissionen mener derfor ikke, at prognoserne var usandsynlige, og anser således dette tvivlsspørgsmål for løst.
- (52) Kommissionen har i beslutningen om at indlede proceduren tillige anført, at omstrukturingsplanen indeholdt flere interne foranstaltninger, som ville kunne bidrage til et opsving for virksomheden. Kommissionen har i forbindelse

med sine undersøgelser indhentet oplysninger, hvoraf det fremgår, at virksomheden endnu ikke har gennemført alle de planlagte omstrukturingsforanstaltninger. De slovenske myndigheder har meddelt, at dette bl.a. skyldtes forsinkelser i modtagelsen af statsstøtten, men også ringere driftsresultater end ventet. Kommissionen har i denne forbindelse bemærket, at den tekniske omstrukturering ifølge omstrukturingsplanen først og fremmest skulle finansieres med egne midler. Denne mangel var imidlertid ikke åbenbar i forvejen og kan endog retfærdiggøres, i og med at statsstøtten i realiteten burde være så begrænset som muligt, navnlig for en medlemsstat, som havde forpligtet sig til en sådan plan⁽¹¹⁾ lige inden tiltrædelsen. Kommissionen vil derfor ikke i det foreliggende tilfælde anse denne mangel for at være tilstrækkelig grund til at betvivle, at der forelå en gennemførlig omstrukturingsplan. Kommissionen gør imidlertid opmærksom på, at godkendelsen af støtten er betinget af, at omstrukturingsplanen gennemføres til fulde (punkt 43), og den vil blive overvåget (punkt 46).

- (53) Kommissionen forventer derfor, at Slovenien i overensstemmelse med punkt 46 i rammebestemmelserne forelægger mindst to rapporter om overvågningen, en i slutningen af januar 2008 for 2007 og en i slutningen af januar 2009 for 2008, med detaljerede oplysninger om virksomhedens økonomiske resultater og gennemførte investeringer. Kommissionen ønsker at påpege, at virksomheden, også selv om den genetabler sin rentabilitet uden at gennemføre alle investeringerne, er forpligtet til at tilbagebetale en del af statsstøtten, hvis de planlagte investeringer ikke gennemføres fuldt ud⁽¹²⁾.

3.3. Begrænsning af støtten til et minimum

- (54) Støtten er ligeledes begrænset til et minimum. Navnlig er Kommissionens tvivl om, hvorvidt der var tale om et betydeligt bidrag med egne midler, bortvejret. I medfør af punkt 40 i rammebestemmelserne er det nødvendigt at begrænse støtten til det strengt nødvendige minimum til retablering af rentabiliteten, samtidig med at det forventes, at støttemodtagerne yder et betydeligt bidrag til omstrukturingsplanen af egne midler.
- (55) De slovenske myndigheders forklaringer vedrørende bidraget med egne midler er, som nævnt i punkt 27, tilstrækkelig detaljerede til, at Kommissionen kan kontrollere, om virksomheden, i perioden 2005–2008, har eller vil foretage et stort antal desinvesteringer svarende til 30,5 % af omstrukturingsudgifterne. Kommissionen har desuden kunnet konstatere, at Novoles Straža har indhentet ekstern finansiering uden støtte svarende til 8,5 %.

⁽¹⁰⁾ http://ec.europa.eu/enterprise/forest_based/tradeflows_en.html

⁽¹¹⁾ Jf. punkt 32 i rammebestemmelserne. Forpligtelsen vedrørende planen blev indgået inden tiltrædelsen, kun støtten blev ydet senere.

⁽¹²⁾ Jf. Kommissionens beslutning af 13. september 2006, sag N 350/2006 MSO, EUT C 280 af 18.11.2006, s. 4.

- (56) På den anden side fremhæver Kommissionen imidlertid på ny, at den ikke kan anerkende afskrivning som bidrag med egne midler, da det ikke giver virksomheden disponible midler og desuden afhænger af virksomhedens fremtidige resultater, som igen afhænger af den ydede statsstøtte ⁽¹³⁾.
- (57) Kommissionen kan derfor fastslå, at der er tale om et samlet bidrag af egne midler på 39 %, som kan anses for betydeligt ifølge rammebestemmelserne fra 1999 ⁽¹⁴⁾.
- (58) Støtten er desuden begrænset til det strengt nødvendige minimum til retablering af rentabiliteten, i og med at den i det væsentlige dækker de direkte finansieringsbehov til forfaldne kortfristede lån og dermed ikke giver virksomheden overskudslikviditet.

3.4. Modydelser

- (59) I medfør af punkt 35 og 36 i rammebestemmelserne bør der træffes foranstaltninger til at afbøde støttens skadelige virkninger for konkurrenterne mest muligt. Ifølge punkt 36 i rammebestemmelserne er der imidlertid ikke behov for sådanne modydelser, når modtagerens markedsandel er ubetydelig. I disse tilfælde er modydelser derfor ikke en betingelse for, at statsstøtten kan anses for at være forenelig med fællesmarkedet.
- (60) Kommissionen afviser ikke de slovenske myndigheders påstand om, at Novoles Straža opererer på flere produktmarkeder, nemlig på markedet for krydsfinérplader, stole og andre møbler. Hvad krydsfinér angår, bemærker Kommissionen i forbindelse med en fusionssag, at »en markedsundersøgelse i vid udstrækning har bekræftet, at forskellige slags træplader, som f.eks. krydsfinér, hårde fiberplader, ubehandlede træfiberplader og belagte træfiberplader, dekorative laminater (HPL/CPL) og træbaserede komponenter til møbler og byggeindustrien, hører til separate produktmarkeder ⁽¹⁵⁾«.
- (61) Til indkredsning af det relevante marked har Slovenien forelagt Kommissionen en markedsundersøgelse, som viser markedsandelene på det pågældende produktmarked i EU25. Kommissionen har i denne forbindelse

ingen grund til at fravige bemærkningen i fodnote 20 i rammebestemmelserne, nemlig at det relevante marked er EØS. Kommissionen påpeger, at den tidligere har gennemført markedsundersøgelser i den europæiske trævareindustri (navnlig træfiberplader) i forbindelse med en fusionssag ⁽¹⁶⁾ og afgjort, at det relevante marked er mere omfattende end det nationale marked, og at det i det mindste er et grænseoverskridende regionalt marked. Dette bekræftes af tilstedeværelsen af betydelige grænseoverskridende handelsstrømme. At der også består sådanne handelsstrømme for krydsfinér, fremgår af oplysninger fra Kommissionens interne eksperter (Novoles Straža's eksportsalg i Fællesskabet (60 %) tegner sig nemlig for størstedelen af dens omsætning). Desuden er det fastslået, at et grænseoverskridende regionalt marked dækker en afstand på næsten 1 000 km, idet afstanden varierer alt efter produkternes merværdi, således at afstanden for færdigbehandlede produkter klart var større end for ubehandlede produkter. Da krydsfinérplader allerede er af højere kvalitet, og da eksporten i det væsentlige omfatter finerede plader, er transportudgifterne mindre for krydsfinér end for træfiberplader (og endnu lavere for stole og andre møbler af krydsfinér). I betragtning af ovenstående mener Kommissionen, at det relevante marked for de produkter, som fremstilles af Novoles Straža, er, om ikke hele EØS eller EU25, i hvert fald en betragtelig del af EU25.

- (62) Da Novoles Straža's markedsandel på EU25-markedet under alle omstændigheder ikke overstiger 0,13 % og i princippet kun ville fordobles, hvis det geografiske marked blev halveret, mener Kommissionen, at markedsandelen stadig er langt under 1 %, hvilket i betragtning af at markedet omfatter mange små og mellemstore producenter, kan anses for at være en ubetydelig andel ⁽¹⁷⁾. Der er derfor ikke behov for modydelser til sikring af, at statsstøtten er forenelig med fællesmarkedet.

3.5. Anden støtte

- (63) Endelig er Sloveniens oplysninger om al anden støtte, som virksomheden har modtaget, tilstrækkelige til, at Kommissionen kan foretage en passende vurdering heraf ud fra princippet om engangsstøtte. Efter dette princip (jf. punkt 48 ff. i rammebestemmelserne) kan Kommissionen ikke godkende omstrukturingsstøtte til en virksomhed, som allerede har modtaget omstrukturingsstøtte. Kommissionen mener, at den på grundlag af dette princip bør tage al omstrukturingsstøtte i betragtning, som er ydet i de seneste ti år før den pågældende støtte, uanset om den første statsstøtte blev ydet, inden den pågældende medlemsstat tiltrådte EU.

⁽¹³⁾ Dette fastslås også i Kommissionens beslutning i sag N464/05 AB Kaunom af 22.2.2006, punkt 17 (EUT C 270 af 7.11.2006, s. 5), og, hvad angår cashflow ifølge rammebestemmelserne fra 1999, i Kommissionens beslutning i sag C-19/2000 TGI, EFT L 62 af 5.3.2002, s. 30, punkt 106, og i sag C-30/1998 Wildauer, Kurbelwelle, EFT L 287 af 14.11.2000, s. 51, punkt 52.

⁽¹⁴⁾ Jf. også Kommissionens beslutning i sag C39/2000, Doppstadt, EUT L 108 af 30.4.2003, s. 8, punkt 74, og Kommissionens beslutning i sag C33/1998, Babcock Wilcox, EFT L 67 af 9.3.2002, s. 50.

⁽¹⁵⁾ Kommissionens beslutning af 28.6.2006, sag nr. COMM/M.4165 — Sonae Industria/Hornitex, punkt 11.

⁽¹⁶⁾ Kommissionens beslutning af 28.6.2006 sag nr. COMM/M.4165 — Sonae Industria/Hornitex, punkt 13.

⁽¹⁷⁾ I hvert fald i lyset af andre tilfælde under rammebestemmelserne fra 1999, jf. Kommissionens beslutning C-3/2005 FSO, EUT C 100 af 26.4.2005, s. 2, punkt 38 ff.

(64) Kommissionen noterer sig først, at virksomheden ikke tidligere har modtaget omstrukturingsstøtte. Kommissionens mistanke om, at den støtte på 18,1 mio. SIT (75 000 EUR), der blev ydet i 1999 som rentestøtte, var omstrukturingsstøtte, er bragt ud af verden, da virksomhedens kreditværdighed i denne periode var klasse A/B. Virksomheden kan derfor ikke anses for at have været kriseram, og støtten derfor heller ikke for at være omstrukturingsstøtte, hvilket ville betyde overtrædelse af princippet om engangsstøtte.

(65) Kommissionen noterer sig desuden, at den skrivefejl fra de slovenske myndigheders side, som optrådte i de tidligere indsendte oplysninger, og som Kommissionen havde anført i sin beslutning om at indlede proceduren, er blevet rettet, hvilket betyder, at al støtte, der er nævnt i den beslutning, dermed er *de minimis*-støtte⁽¹⁸⁾. Desuden har de slovenske myndigheder forklaret, at hele denne støtte blev ydet inden tiltrædelsen og til andre formål end omstrukturingsstøtte. Da Kommissionen derfor ikke er kompetent til at bedømme støtten, og da den kendsgerning, at virksomheden har været kriseram, ikke betyder, at den pågældende støtte var omstrukturingsstøtte efter rammebestemmelserne fra 1999⁽¹⁹⁾, finder princippet om engangsstøtte ikke anvendelse på nogen af de tidligere ydede støtteforanstaltninger.

VI. KONKLUSION

(66) På baggrund af ovenstående mener Kommissionen, at den pågældende støtte er omstrukturingsstøtte, som opfylder betingelserne i de gældende rammebestemmelser, dvs. rammebestemmelserne om omstrukturering fra 1999. Den konkluderer derfor, at selv om Slovenien har ydet Novoles Straža omstrukturingsstøtte i strid med EF-traktatens artikel 88, stk. 3, er statsstøtten forenelig med fællesmarkedet —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Sloveniens statsstøtte til virksomheden Novoles Straža er forenelig med fællesmarkedet efter EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), og Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriserammede virksomheder fra 1999.

Artikel 2

1. Omstrukturingsplanen skal gennemføres i sin helhed. Alle nødvendige foranstaltninger skal træffes til sikring af, at planen gennemføres.

2. Planens gennemførelse skal overvåges på grundlag af årlige rapporter, som Slovenien forelægger Kommissionen. Der forelægges en detaljeret rapport om aktiviteterne i 2007 inden udgangen af januar 2008 og om aktiviteterne i 2008 inden udgangen af 2009. Rapporterne skal indeholde detaljerede oplysninger om virksomhedens økonomiske resultater og gennemførte investeringer.

Artikel 3

Denne beslutning er rettet til Republikken Slovenien.

Udfærdiget i Bruxelles, den 10. juli 2007.

På Kommissionens vegne

Neelie KROES

Medlem af Kommissionen

⁽¹⁸⁾ Jf. Kommissionens forordning (EF) nr. 69/2001 af 12. januar 2001 om anvendelse af EF-traktatens artikel 87 og 88 på de minimis-støtte (EFT L 10 af 13.1.2001, s. 30).

⁽¹⁹⁾ Sagen kan stille sig anderledes ifølge punkt 20 i rammebestemmelserne fra 2004.

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 10. juli 2007

om statsstøtte C 19/06 (ex NN 29/06) ydet af Slovenien til Javor Pivka Lesna Industrija d.d.

(meddelt under nummer K(2007) 3227)

(Kun den slovenske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2008/91/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med nævnte artikel ⁽¹⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFORLØB

(1) Kommissionen modtog den 1. december 2004 en klage vedrørende påstået støtte til den slovenske træbearbejdningsvirksomhed Javor Pivka Lesna Industrija d.d. (i det følgende benævnt »Javor Pivka«).

(2) Klagen drejede sig om økonomiske støtteforanstaltninger, som den 27. maj 2004 blev tilkendt virksomheden Javor Pivka ved beslutning truffet af den slovenske regering i medfør af artikel 21 i loven om statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder. Desuden har det vist sig, at denne foranstaltning ikke var blevet anmeldt til Kommissionen med den begrundelse, at den var godkendt af den slovenske tværministerielle tilsynskommission for statsstøtte den 23. april 2004, dvs. før tiltrædelsen. Da det relevante kriterium for, hvornår en støtte er ydet, er den retsakt, hvorved den kompetente nationale myndighed forpligter sig til at yde statsstøtte, fandt Kommissionen, at der med den pågældende foranstaltning var tale om en ny støtte, som derfor skulle have været anmeldt i medfør af EF-traktatens artikel 88 og bedømt i medfør af dens artikel 87 ⁽²⁾.

(3) Ved brev af 16. maj 2006 meddelte Kommissionen Slovenien, at den ville indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2, over for denne støtte.

(4) Kommissionens beslutning om at indlede proceduren er offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* ⁽³⁾. Kommissionen opfordrede de interesserede parter til at fremsætte bemærkninger til støtten.

(5) Kommissionen har ikke modtaget bemærkninger fra de interesserede parter.

(6) Slovenien fremsatte bemærkninger ved brev af 17. juli 2006. Kommissionen anmodede ved brev af 23. februar 2007 (ref. D/50797) om yderligere oplysninger, som blev forelagt den 23. april 2007. Derudover blev der den 28. juni 2006 holdt et møde mellem repræsentanter for Kommissionen og de slovenske myndigheder.

II. DETALJERET BESKRIVELSE AF STØTTEN

1. Modtageren

(7) Javor Pivka producerer trævarer og møbler. Virksomheden er beliggende i Pivka i Slovenien, dvs. i et område, der modtager støtte som omhandlet i EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra a). I 2003 havde virksomheden ca. 800 ansatte. Den har fire 100 %-ejede datterselskaber.

(8) Ejerskabet til virksomheden er spredt på ca. 1 264 aktionærer, hvoraf 9 investeringsselskaber eller andre juridiske personer ejer 60 %, mens de resterende 40 % er fordelt på 1 255 aktionærer, hvoraf ingen ejer over 1 % ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ EUT C 194 af 18.8.2006, s. 26.

⁽²⁾ De nærmere oplysninger om sagen findes i beslutningen om indledning af proceduren (jf. fodnote 1) og er også relevante for denne beslutning.

⁽³⁾ Jf. fodnote 1.

⁽⁴⁾ Tal pr. 30. januar 2004.

- (9) I årene forud for ydelsen af støtten var Javor Pivka ramt af økonomiske vanskeligheder. De vigtigste økonomiske og driftsmæssige indikatorer er vist i følgende tabel:

Tabel 1

Økonomiske indikatorer for Javor Pivka

Indikator (1 000 SIT) (*)	2000	2001	2002	2003
Nettoomsætning	8 114 374	7 884 954	8 174 323	8 124 711
Lagerbeholdninger af færdige produkter, igangværende produktion	867 609	1 030 323	894 302	1 121 632
Netto driftsresultat	56 566	- 137 030	- 303 729	- 578 268
Samlet overskud/tab	56 566	- 80 464	- 384 193	- 962 461
Cash flow	480 468	333 324	104 522	- 162 879

(*) Alle omregninger af beløb fra SIT til EUR er kun til oplysning og er baseret på vekselkursen 1 EUR = 240 SIT.

2. Omstruktureringsprogram

- (10) For at kunne overkomme sine vanskeligheder forelagde Javor Pivka i april 2004 økonomiministeriet en omstruktureringsplan for perioden 2004-2008.
- (11) Virksomheden har anført, at dens vanskeligheder skyldes manglende konkurrencedygtighed som følge af importen af billige produkter fra udviklingslandene til dens traditionelle eksportmarkeder (især Tyskland og USA). Javor Pivka har anført, at den for at klare denne konkurrence og genvinde sin rentabilitet måtte øge produktiviteten ved hjælp af teknologisk modernisering og nedskæring af omkostningerne og finde frem til mere lukrative markedsnicher og nye geografiske markeder.
- (12) I dette øjemed indeholdt omstruktureringsprogrammet følgende foranstaltninger:
- (13) *Teknologisk omstrukturering:* Der er tale om fuldstændig modernisering af forældede anlæg og produktionsprogrammer. Målet var ikke at øge kapaciteten, men at forbedre produktiviteten og efterkomme købernes efterspørgsel ved at udsende nye produkter og tilpasse produktionen efter miljøstandarderne. Med nye produktionsanlæg vil virksomheden kunne omlægge produktionen i retning af højere forarbejdede varer med større merværdi (især for krydsfinér). 50 % af udgifterne til denne omstrukturering skulle dækkes med statsgaranterede banklån, de resterende 50 % med virksomhedens egne midler.
- (14) *Omstrukturering af arbejdsstyrken:* Denne del af planen gik ud på at nedskære antallet ansatte med ca. 100 (berettiget til fratrædelsesgodtgørelse) og omskole de resterende 700 i overensstemmelse med omstruktureringsprogrammets behov.
- (15) *Gennemgang af forretningsstrategien:* Det næste punkt i omstruktureringsplanen gik ud på at tilpasse produktionen til ændringerne i efterspørgslen og konkurrencen på virksomhedens gamle markeder ved at finde nye, mere lukrative markedsnicher og entrere nye markeder (Rusland, især for møbler, og det sydøstlige Europa). Hvad produkterne angår, ønskede virksomheden at omlægge produktionen i retning af videre forarbejdede krydsfinérplader, specielle krydsfinérplader til byggeindustrien, mens den i møbelsektoren især ville satse på specialstole til hospitaler, alderdomshjem og lignende.
- (16) *Reorganisering af virksomhedens strukturer:* Til genopretning af rentabiliteten er det også nødvendigt at reorganisere virksomheden (f.eks. integrering af datterselskaberne og bedre kontrol med udgifterne ved at centralisere forretningsfunktionerne i forbindelse med salg, indkøb og finanser). Udgifterne til disse foranstaltninger skulle dækkes fuldt ud med virksomhedens egne midler.

- (17) *Finansiell omstrukturering*: Som følge af utilstrækkelig likviditet er virksomhedens passiver og finansieringsomkostninger steget. Formålet med den finansielle omstrukturering var at tilpasse virksomhedens finansieringskilder og tilbagebetalingsplaner, så dens løbende og langfristede betalingssevne kunne bevares. Vægten blev lagt på at omlægge gælden, mindske rentesatserne, forlænge tilbagebetalingsfristerne og opnå et moratorium for tilbagebetaling af hovedstolen.

3. Omstruktureringsudgifterne og deres finansiering

- (18) Tabellen nedenfor giver et overblik over finansieringen af omstruktureringsudgifterne ⁽⁵⁾:

Tabel 2

Omstruktureringsudgifterne og deres finansiering

Behov (i 1 000 SIT)	Egne midler	Støtte	Garantier	I alt
Finansiell omstrukturering	400 000	0	0	400 000
Omstrukturering af markedet	496 000	0	0	496 000
Teknologisk omstrukturering	999 000	0	1 100 000	2 099 000
Omstrukturering af arbejdsstyrken	219 750	382 250	0	602 000
Organisatorisk omstrukturering	4 900	0	0	4 900
I alt	2 119 650	382 250	1 100 000	3 601 900

- (19) Den vigtigste del af statsstøtten består af *statsgaranti* for lån på 1 100 000 000 SIT til finansiering af den teknologiske omstrukturering af Javor Pivka. Til sikring af disse garantier har de slovenske myndigheder fået pant i Javor Pivka's aktiver svarende til det beløb, garantierne dækker, dvs. 1 100 000 000 SIT (omkring 4 584 000 EUR).
- (20) Derudover er der ydet et *tilskud* på 382 250 000 SIT (ca. 1 592 000 EUR) til personaleomlægningen. Denne støtte skal dække fratrædelsesgodtgørelser til afskedigede medarbejdere og udgifter til omskoling af de resterende.
- (21) Slovenien har fremført, at Javor Pivka skulle bidrage til omstruktureringen med 2 119 650 000 SIT (ca. 8 832 000 EUR), dvs. 53,7 % af de samlede udgifter.

4. Markedssituationen

- (22) Javor Pivka producerer følgende varer, for hvilke virksomhedens markedsandel i EU er som følger (tallene vedrører 2003 og KN-koderne henviser til den kombinerede nomenklatur):
- a) Forskallingsplader (KN 4418 40): 3,91 %
 - b) Krydsfinér (KN 4412): 0,18 %
 - c) Finérplader (KN 4408): 0,22 %
 - d) Træstole (KN 9401 61 + 9401 69 + 9401 90 30): 0,08 %

⁽⁵⁾ Under sagsforløbet har Slovenien forklaret, at udgifterne til den finansielle omstrukturering var »uden for omstrukturingsprogrammet«, og at de skulle dækkes med kommercielle lån, som Javor Pivka skulle optage uden nogen form for statsstøtte. Slovenien har ikke medregnet det pågældende beløb på 400 000 000 SIT i udgifterne til omstrukturingsprogrammet. Kommissionen mener imidlertid, at den finansielle omstrukturering er en integrerende og nødvendig del af omstrukturingsprogrammet, og at udgifterne hertil derfor skal medregnes i omstrukturingsudgifterne. Finansieringen heraf, for så vidt den er sikret med lån optaget på markedsvilkår og uden støtte, skal betragtes som Javor Pivkas eget bidrag. I denne tabel og i resten af beslutningen har Kommissionen medregnet disse beløb i omstrukturingsudgifterne og i de »egne midler«.

- (23) Javor Pivkas samlede markedsandel for dens varesortiment på EU25-markedet tegnede sig i 2003 for 0,21 %.

III. ÅRSAGERNE TIL INDLEDNING AF PROCEDUREN I MEDFØR AF EF-TRAKTATENS ARTIKEL 88, STK. 2

- (24) Som nævnt ovenfor har de slovenske myndigheder ikke anmeldt foranstaltningerne til fordel for Javor Pivka. I sit brev af 16. maj 2006 om indledning af proceduren i medfør af EF-traktatens artikel 88, stk. 2, gjorde Kommissionen nøje rede for, hvorfor der med de pågældende foranstaltninger var tale om en ny støtte, som skal anmeldes i medfør af EF-traktatens artikel 88 og vurderes på grundlag af dens artikel 87.

- (25) Kommissionen udtrykte endvidere tvivl om, hvorvidt støtten var forenelig med fællesmarkedet og navnlig med Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder fra 1999⁽⁶⁾ (i det følgende »rammebestemmelserne«). Årsagerne hertil er følgende:

- a) Kommissionen var i tvivl om, hvorvidt Javor Pivka var berettiget til omstrukturingsstøtte efter disse rammebestemmelser. Den tvivlede navnlig på, at virksomheden var »kriseramt« i rammebestemmelsernes betydning, da virksomhedens ringe resultater i 2003 kunne være en usædvanlig begivenhed og ikke led i en mere generel udvikling. Desuden fandt Kommissionen det uklart, om Javor Pivka var en del af en større virksomhedsgruppe og dermed kunne indhente de nødvendige midler fra dennes ejere.
- b) Det var ikke klart, hvordan virksomheden ville genoprette sin rentabilitet på længere sigt, da Kommissionen ikke havde modtaget tilstrækkelige oplysninger til at kunne undersøge de driftsresultater, som omstruktureringen ville føre til.
- c) Der er ikke forelagt nogen markedsanalyse, som ville kunne retfærdiggøre manglen på midler.
- d) Kommissionen var også i tvivl om, hvorvidt støtten var begrænset til det nødvendige minimum. Det var nemlig uklart, om Javor Pivka havde sikret et betydeligt bidrag til omstruktureringen med egne midler, da det ikke fremgik, hvor disse egne midler skulle komme fra.
- e) Kommissionen har endelig anmodet om oplysninger om al anden støtte ydet til Javor Pivka i 2004, så den kunne sikre sig, at virksomheden ikke tidligere havde modtaget omstrukturingsstøtte, da den i så fald ikke på ny kunne modtage denne form for støtte, jf. princippet om engangsstøtte i rammebestemmelsernes punkt 48-51.

⁽⁶⁾ Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder (EFT C 288 af 9.10.1999, s. 2).

IV. SLOVENIENS BEMÆRKNINGER

- (26) Slovenien er fremkommet med følgende bemærkninger under den formelle procedure.

1. Ny støtte eller støtte ydet inden tiltrædelsen

- (27) Slovenien har fastholdt, at beslutningen om støtte, som var bindende for landet, blev truffet efter positiv udtalelse fra den tværministerielle ekspertkommission. Da beslutningen blev truffet den 6. april 2004, dvs. inden Sloveniens tiltræden til EU, og da støtten ikke længere var aktuel efter tiltrædelsen, drejer det sig efter Sloveniens opfattelse om støtte, der er ydet inden tiltrædelsen, og som derfor ikke er omfattet af EF-traktatens artikel 87 og 88, stk. 3.

2. Støtteberettigelse

2.1. Begrebet »kriseramt« virksomhed

- (28) Slovenien har med forelæggelsen af bl.a. driftsindikatorerne i tabel 1 ovenfor påpeget, at Javor Pivka fremviste flere af de karakteristika, der er betegnende for en kriseramt virksomhed, og at der ikke var tale om en usædvanlig begivenhed i 2003, men derimod om en mere generel udvikling, som kunne iagttages i den fireårige periode 2000-2003.
- (29) Slovenien har i den forbindelse gjort opmærksom på, at Javor Pivka ikke var i stand til at øge sine netto-salgssindtægter i denne periode. Driftsresultaterne var negative i hele perioden, bortset fra 2000, og tabene voksede i 2001-2003. De løbende tab i 2003 androg næsten halvdelen af virksomhedens tegnede kapital. Provenuet af salg, egenkapital og midler var negativt, og situationen forværredes yderligere i perioden 2001-2003. Det frie cash flow mindskedes i denne periode og var negativt i 2003. Disse negative tendenser nåede et sådant niveau, at Javor Pivka var i fare for at gå konkurs i 2003.

2.2. Javor Pivkas ejerskab

- (30) Slovenien har gjort rede for ejerskabsstrukturen for Javor Pivka, hvad angår de særlige træk ved den privatiseringsmodel, som Slovenien har brugt efter afslutningen af det kommunistiske regime. Slovenien har brugt en særlig model, der gik ud på, at der ikke var bestemte ejere, hverken private eller offentlige, til virksomhedernes kapital, men at denne var en »samfundskapital«, som tilhørte hele befolkningen. Som led i privatiseringsprocessen blev dette abstrakte koncept udmøntet i klarere ejendomsstrukturer, idet der blev udstedt ejerskabscertifikater, som blev uddelt til befolkningen. Disse certifikater kunne ombyttes med aktier i tidligere »sociale« virksomheder.

- (31) I denne proces blev en vigtig rolle spillet af de såkaldte »godkendte investeringsselskaber« (*pooblaščne investicijske družbe* — kendt som »PID«) og managementselskaber (*družbe za upravljanje* — »DZU«), som blev oprettet, for at private investorer kunne placere deres certifikater. Disse certifikater omdannede PID'erne dernæst til aktier i forskellige privatiserede virksomheder, mens de individuelle investorer i bytte herfor fik andele i PID'en og ikke direkte i de privatiserede virksomheder (PID'en agerede på sin vis som en investeringsfond).
- (32) PID'erne havde imidlertid ikke frit disponible midler (da deres investeringer bestod i certifikater) og heller ikke tilstrækkelig ekspertviden og erfaring til, at de kunne deltage aktivt i virksomhedsledelsen. De var derfor passive ejere, som kun i begrænset omfang eller slet ikke deltog i ledelsen af de virksomheder, de ejede.
- (33) Disse passive investorer tegner sig for en stor del af ejerskabet til Javor Pivka (nær ved 44 % af aktiekapitalen). De har ingen frisk kapital, som de kan investere i virksomheden. I forbindelse med udarbejdelsen af omstrukturingsprogrammet blev alle de institutionelle ejere opfordret til at deltage i refinansieringen, men ingen reagerede herpå. Yderligere 40 % af aktiekapitalen er fordelt på 1 255 små aktionærer, hvilket betyder, at mindst 80 % af ejerskabet til Javor Pivka ikke forvaltes aktivt.

3. Genetablering af virksomhedens rentabilitet

- (34) Hvad dette spørgsmål angår, har Slovenien gjort rede for, at driftsprognoserne for Javor Pivka efter omstrukturingsplanen og genetableringen af dens rentabilitet er baseret på markedsanalyser, som er medtaget i omstrukturingsplanen, på salgsprognoser i virksomhedens forskellige segmenter og på markedsundersøgelser.
- (35) Slovenien har forelagt yderligere oplysninger til dokumentation for prognosernes pålidelighed. Slovenien har bl.a. gjort rede for kilderne til de oplysninger, som prognoserne hviler på, og forelagt prognoser for salget i perioden 2004-2006, opdelt på de forskellige artikler i virksomhedens varesortiment.

4. Modydelser

- (36) Hvad dette punkt angår, har Slovenien fastholdt, at der ikke er behov for modydelser, da der som følge af Javor Pivka's ubetydelige markedsandel ikke er risiko for konkurrencefordrejninger. Slovenien har derudover peget på, at behovet for modydelser bør vurderes under hensyntagen til, at Javor Pivka ligger i et område, der er berettiget til regionalstøtte efter EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra a) (jf. punkt 54 i rammebestemmelserne).

5. Bidrag af egne midler

- (37) Slovenien har gjort rede for kilderne til Javor Pivka's eget bidrag, jf. tabellen i punkt 18 ovenfor. Bidraget skulle komme fra følgende kilder: Afhændelse af ejendom

(finansiel og fast ejendom) skulle indbringe 958 427 170 SIT. Yderligere 900 000 000 SIT skulle tilvejebringes med banklån på markedsvilkår, uden støtte. Resten skulle sikres ved »afskrivning« af aktiver (forventet beløb i 2004-2006 på i alt 1 111 786 000 SIT).

6. Anden støtte

- (38) Endelig har Kommissionen, hvad dette punkt angår, meddelt Kommissionen, at Javor Pivka havde modtaget statsstøtte til energibesparelser. Støtten blev ydet som led i et program til fremme af vedvarende energi, effektiv energianvendelse og kombineret kraftvarmeproduktion. Støtten blev tilkendt den 1. september 2003 og udbetalt den 19. februar 2004. Der blev forelagt dokumentation for denne oplysning.

V. VURDERING AF STØTTEFORANSTALTNINGEN

1. Er der tale om statsstøtte?

- (39) Ifølge EF-traktatens artikel 87 er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med fællesmarkedet, i det omfang den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne, medmindre den kan retfærdiggøres på grundlag af EF-traktatens artikel 87, stk. 2 eller 3.
- (40) Kommissionen mærker sig, at støtten er ydet til en individuel virksomhed ved hjælp af statsmidler. Også kriteriet om begunstigelse af visse virksomheder er opfyldt. Hvad angår den del af støtten, der er ydet i form af tilskud, er der klart tale om en begunstigelse af modtageren. Når det drejer sig om ydelsen af garanti, er der måske mindre åbenbart tale om begunstigelse, da Javor Pivka har sikret lånegarantien med pant i fast ejendom. De slovenske myndigheder gik imidlertid med til at yde garantien mod sikkerhed i fast ejendom i forholdet 1:1 (hypotekets værdi svarede til garantibeløbet). Kommercielle långivere ville imidlertid mindst have krævet sikkerhed i fast ejendom i forholdet 2,5:1. På det tidspunkt ville Javor Pivka ikke kunne give tilstrækkelig sikkerhed i fast ejendom til at kunne opnå et tilsvarende lån på markedsvilkår. I virkeligheden udgjorde hypoteket for garantien hele Javor Pivkas daværende ubehæftede ejendom. Derfor har den garanti, som de slovenske myndigheder har stillet, forbedret Javor Pivkas stilling, da virksomheden derved har kunnet opnå et større lån, end det ellers ville have været muligt med den sikkerhed, den var i stand til at stille.

- (41) Da der pågår samhandel med forarbejdede træprodukter og møbler mellem Slovenien og andre medlemsstater, vil foranstaltningen kunne forbedre modtagerens stilling i forhold til dens konkurrenter i Slovenien og i det øvrige EU, hvilket betyder, at støtten kan fordreje konkurrencen og påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne.

- (42) Kommissionen finder derfor, at garantien og tilskuddet udgør statsstøtte i den i EF-traktatens artikel 87, stk. 1, anførte betydning.

2. Er der tale om ny støtte?

- (43) De slovenske myndigheder var i første omgang i tvivl om, hvorvidt Kommissionen havde beføjelse til at vurdere støtten ud fra EF-traktatens artikel 87 og 88, i og med at støtten var ydet inden tiltrædelsen. Som Kommissionen har gjort klart i beslutningen om at indlede proceduren, er det rette kriterium for at afgøre, om en støtte er indført før eller efter tiltrædelsen, den retsakt, hvorved de kompetente nationale myndigheder forpligter sig til at godkende støtten⁽⁷⁾. Da der ikke blev truffet en sådan beslutning før tiltrædelsen, er der tale om ny støtte, selv om det støttebeløb, staten havde forpligtet sig til at yde, var kendt forinden.

- (44) I den foreliggende sag konkluderer Kommissionen, at den retsakt, hvorved de kompetente nationale myndigheder forpligtede sig til at godkende støtten, ikke var trådt i kraft før tiltrædelsen. Ifølge de slovenske forskrifter ydes støtte ved regeringsbeslutning efter forslag fra det berørte ministerium. Der kræves ganske vist forudgående beslutninger fra det tværministerielle udvalg og det berørte ministerium, for at støtten kan ydes, men de er ikke tilstrækkelige til godkendelse af støtten. Regeringen træffer den endelige beslutning. I det foreliggende tilfælde blev regeringens beslutning udstedt den 27. maj 2004, mens Slovenien tiltrådte EU den 1. maj 2004. Derfor udgør foranstaltningerne ny støtte, der skulle være anmeldt i medfør af EF-traktatens artikel 88 og vurderet ud fra dens artikel 87.

3. Støttens forenelighed

- (45) Da den pågældende støtte er omstrukturingsstøtte, er den kun forenelig med fællesmarkedet, hvis den opfylder kriterierne i rammebestemmelserne.
- (46) Kommissionen er ud fra Sloveniens bemærkninger og de oplysninger, den har indhentet i forbindelse med sine undersøgelser, nået til følgende konklusioner om de punkter, som har givet anledning til indledning af proceduren.

3.1. Støtteberettigelse

- (47) Ud fra de oplysninger, Slovenien har forelagt, vurderer Kommissionen, at Javor Pivkas driftsresultater (jf. punkt 2.1) viser, at den var kriseramt på det tidspunkt, hvor støtten blev ydet. Kommissionen mærker sig navnlig, at Javor Pivka har lidt voksende underskud, faldende

omsætning og faldende cash flow. Kommissionen kan endvidere fastslå, at disse vanskeligheder indskrev sig i udviklingen i 2000-2004 og ikke kun skyldtes den usædvanlige begivenhed i 2003.

- (48) Kommissionen mærker sig også Sloveniens forklaringer vedrørende ejerskabet til Javor Pivka. I betragtning af at Javor Pivkas institutionelle ejere er af passiv art og kun sidder inde med beskedne kapitalressourcer, og at det øvrige ejerskab er spredt på mange hænder, kan Kommissionen acceptere, at virksomheden ikke var i stand til at indhente de fornødne ressourcer fra sine aktionærer. Af samme grund og i betragtning af, at ingen enkelt ejer sidder inde med over 15 % af Javor Pivkas aktiekapital, er det endvidere Kommissionens opfattelse, at Javor Pivka ikke indgår i en større virksomhedsgruppe.

- (49) Kommissionen godkender derfor, at Javor Pivka var berettiget til omstrukturingsstøtte.

3.2. Genetablering af virksomhedens rentabilitet

- (50) Kommissionen bemærkede i beslutningen om at indlede proceduren, at det ikke var klart, hvordan omstrukturingsplanen skulle give Javor Pivka mulighed for at genetablere sin rentabilitet på længere sigt. Dette hang især sammen med de femårige prognoser for, hvordan virksomheden ville udvikle sig som følge af omstrukturingsforanstaltningerne. Kommissionen bemærkede, at Slovenien ikke havde forelagt de oplysninger, den havde brug for til at vurdere antagelserne vedrørende virksomhedens forventede driftsresultater som følge af omstrukturingsplanen.
- (51) Under proceduren har Slovenien forelagt yderligere oplysninger (jf. punkt IV.3). Disse oplysninger er tilstrækkelige til at belyse grundlaget for antagelserne. Kommissionen er klar over, at antagelserne vedrørende udviklingen i Javor Pivkas salgstal måske er for optimistiske, i og med at sektoren i 2005 og 2006 stødte på hård konkurrence fra Fjernøsten, hvilket skabte overkapacitet på markedet og prispres. Det er imidlertid ikke klart, om dette forhold var kendt allerede i begyndelsen af 2004. Endvidere anførte Kommissionen i 2006: »produktionen og anvendelsen af krydsfinér er steget mærkbart i de seneste år, og der er et vigtigt eksportmarked under udvikling for visse klasser«⁽⁸⁾. Da Kommissionen ikke har modtaget nogen modstridende oplysninger, som ville kunne skabe tvivl om virksomhedens eller dens egne antagelser, har Kommissionen ikke grund til at afvise dem. Kommissionen mener derfor ikke, at prognoserne for 2004 var usandsynlige, og anser således disse tvivlsspørgsmål for løst.

⁽⁷⁾ Jf. Kommissionens beslutning om indledning af proceduren (nævnt i fodnote 1) og Kommissionens beslutning i sag C-3/2005 FSO (EUT C 100 af 26.4.2005, s. 2, betragtning 38 ff).

⁽⁸⁾ http://ec.europa.eu/enterprise/forest_based/tradeflows_en.html

3.3. Modydelser

- (52) I medfør af punkt 35 og 36 i rammebestemmelserne bør der træffes foranstaltninger til at afbøde støttens skadelige virkninger for konkurrenterne mest muligt. Sådanne modydelser er imidlertid ikke påkrævet, når modtagerens markedsandel er ubetydelig. I disse tilfælde er modydelser derfor ikke en betingelse for, at statsstøtten kan anses for at være forenelig med fællesmarkedet.
- (53) Kommissionen noterer sig, at Javor Pivka ifølge oplysningerne fra de slovenske myndigheder opererer på flere produktmarkeder (krydsfinér, forskallingsplader, finérplader og møbler, jf. punkt 22 ovenfor). Hvad krydsfinér angår, bemærker Kommissionen først, i forbindelse med en fusionssag, at »en markedsundersøgelse i vid udstrækning har bekræftet, at forskellige slags træplader, som f.eks. krydsfinér, hårde fiberplader, ubehandlede træfiberplader og belagte træfiberplader, dekorative laminater (HPL/CPL) og træbaserede komponenter til møbler og byggeindustrien, hører til separate produktmarkeder⁽⁹⁾«.«
- (54) Til indkredsning af det relevante marked har Slovenien forelagt Kommissionen en markedsundersøgelse, som viser markedsandelene på det pågældende produktmarked i EU25. Kommissionen har i denne forbindelse ingen grund til at fravige bemærkningen i fodnote 20 i rammebestemmelserne, nemlig at det pågældende marked er EØS. Kommissionen påpeger, at den tidligere har gennemført markedsundersøgelser i den europæiske trævareindustri (navnlig træfiberplader) i forbindelse med en fusionssag⁽¹⁰⁾ og afgjort, at det relevante marked er mere omfattende end det nationale marked, og at det i det mindste er et grænseoverskridende regionalt marked. Dette bekræftes af tilstedeværelsen af betydelige grænseoverskridende handelsstrømme. At der også består sådanne handelsstrømme for krydsfinér, fremgår af oplysninger fra Slovenien, som bekræftes af Kommissionens interne eksperter (dette bekræftes yderligere af, at Javor Pivkas eksport i Fællesskabet tegner sig for størstedelen af virksomhedens omsætning, nemlig 55 %). Desuden er det fastslået, at et grænseoverskridende regionalt marked dækker en afstand på næsten 1 000 km, idet afstanden varierer alt efter produkternes merværdi, dvs. at handelen med færdigbehandlede produkter foregår over endnu større afstande end ubehandlede produkter. Da krydsfinérplader allerede er af højere kvalitet, og da eksporten i det væsentlige omfatter krydsfinér, er transportudgifterne mindre end for træfiberplader (og endnu lavere for stole og andre møbler af krydsfinér). I betragtning af ovenstående mener Kommissionen, at det relevante marked for de produkter, som fremstilles af Javor Pivka, er, om ikke hele EØS eller EU25, i hvert fald en betragtelig del af EU25.

⁽⁹⁾ Sag COMP/M.4165, *Sonae Industria/Hornitex*, betragtning 11, i Kommissionens beslutning af 28.6.2006.

⁽¹⁰⁾ Sag COMP/M.4165, *Sonae Industria/Hornitex*, i Kommissionens beslutning af 28.6.2006.

- (55) Da Javor Pivkas markedsandel på EU25-markedet — som nævnt i punkt II.4 - tegner sig for 0,21 % (2003) for hele dens varesortiment, og da denne andel i princippet kun ville fordobles, også selv om det geografiske marked blev halveret, mener Kommissionen, at markedsandelen stadig er langt under 1 %, hvilket, i betragtning af at markedet omfatter mange små og mellemstore producenter, kan anses for at være en ubetydelig andel⁽¹¹⁾. Af disse grunde og fordi denne beslutning er baseret på rammebestemmelserne fra 1999, er der ikke behov for modydelser til sikring af, at statsstøtten er forenelig med fællesmarkedet.

3.4. Begrænsning af støtten til et minimum

- (56) I medfør af punkt 40 i rammebestemmelserne skal støtten begrænses til det strengt nødvendige minimum til gennemførelse af omstruktureringen, og støttemodtagerne forventes selv at yde et betydeligt bidrag til omstruktureringsplanen med egne midler, »herunder ved afhændelse af aktiver, som ikke er nødvendige for virksomhedens overlevelse, eller ved ekstern finansiering på markedsvilkår«.
- (57) Javor Pivkas eget bidrag til omstruktureringen er nævnt ovenfor i punkt IV.5. Det skal fra første færd slås fast, at Kommissionen ikke kan anerkende afskrivning som bidrag med egne midler⁽¹²⁾, da det ikke giver virksomheden disponible midler i hænde og desuden afhænger af virksomhedens fremtidige driftsresultater, som igen afhænger af den ydede statsstøtte⁽¹³⁾. Ved beregningen af Javor Pivkas eget bidrag kan der derfor ikke tages hensyn til eventuelle midler fra denne kilde.
- (58) På den anden side synes de aktiver, som Javor Pivka har afhændet, ikke at være nødvendige for virksomhedens overlevelse, hvorfor indtægten af dette salg udgør et reelt eget bidrag. Det samme gælder midler, der er tilvejebragt med banklån på markedsvilkår, uden støtte. Midlerne fra disse kilder andrager i alt 2 119 650 000 SIT, som Kommissionen betragter som Javor Pivkas eget bidrag til omstruktureringen.

⁽¹¹⁾ I hvert fald i lyset af andre tilfælde under rammebestemmelserne fra 1999, jf. Kommissionens beslutning C-3/2005 FSO (EUT C 100 af 26.4.2005, s. 2, betragtning 38 ff).

⁽¹²⁾ Kommissionens beslutning i sag N464/05, *AB Kauno*, af 22.2.2006, betragtning 17 (EUT C 270 af 7.11.2006, s. 5).

⁽¹³⁾ Hvad cash flow angår, er dette blevet bekræftet i Kommissionens beslutning i sag C-19/2000, *TGI* (EFT L 62 af 5.3.2002, s. 30, betragtning 106), og i sag C-30/1998, *Wildauer Kurbelwelle* (EFT L 287 af 14.11.2000, s. 51, betragtning 52) og, for rammebestemmelserne fra 2004, i sag *AB Kauno* (jf. fodnote 12).

- (59) Javor Pivkas eget bidrag tegner sig for 45,5 % af de samlede omstrukturingsudgifter, hvilket ifølge rammebestemmelserne kan anses for at være et betydeligt bidrag ⁽¹⁴⁾. Støtten synes at være begrænset til det nødvendige minimum, da den kun tilvejebringer de yderligere midler, der behøves til teknologisk omstrukturering og omstrukturering af arbejdsstyrken, men ikke giver virksomheden overskudslikviditet.

3.5. Anden støtte

- (60) Efter princippet om engangsstøtte (jf. punkt 48-51 i rammebestemmelserne) kan Kommissionen ikke godkende omstrukturingsstøtte til en virksomhed, som allerede har modtaget omstrukturingsstøtte. Kommissionen mener, at den på grundlag af dette princip bør tage al omstrukturingsstøtte i betragtning, som er ydet i de seneste ti år før den pågældende støtte, uanset om den første statsstøtte blev ydet, inden den pågældende medlemsstat tiltrådte EU. I denne forbindelse spiller anden statsstøtte end omstrukturingsstøtte ingen rolle.
- (61) Slovenien har vist, at formålet med støtten var at fremme energibesparelser af miljøhensyn. Kommissionen har ikke grund til at betvivle rigtigheden af denne oplysning. Kommissionen accepterer derfor, at denne støtte ikke blev ydet til omstrukturingsformål, og at princippet om engangsstøtte derfor ikke gør sig gældende herfor.

4. Yderligere bemærkninger

- (62) Under undersøgelsen har det vist sig, at der er sket forsinkelser i gennemførelsen af omstrukturingsplanen, og at visse dele af den teknologiske omstrukturering ikke er gennemført efter planen. Det fremgår ikke, at disse problemer var åbenbare på tidspunktet for godkendelsen af støtten, og det er derfor ikke på dette grundlag grund til at tvivle på, at virksomheden Javor Pivka vil kunne genoprette rentabiliteten i kraft af planen. Kommissionen gør imidlertid opmærksom på, at godkendelsen af støtten er betinget af, at omstrukturingsplanen gennemføres til fulde (punkt 43 i rammebestemmelserne), og den vil blive overvåget (punkt 45 i rammebestemmelserne).
- (63) Kommissionen forventer derfor, at Slovenien i overensstemmelse med punkt 46 i rammebestemmelserne forelægger mindst to rapporter om overvågningen, en i slutningen af januar 2008 for 2007 og en i slutningen af januar 2009 for 2008, med detaljerede oplysninger om virksomhedens økonomiske resultater og gennemførte investeringer. Kommissionen understreger, at virksom-

heden, hvis den ikke gennemfører alle investeringerne i omstrukturingsplanen, kan blive forpligtet til at tilbagebetale en del af statsstøtten, også selv om den har genetableret sin rentabilitet ⁽¹⁵⁾.

VI. KONKLUSIONER

- (64) På baggrund af ovenstående mener Kommissionen, at den pågældende støtte er omstrukturingsstøtte, som opfylder betingelserne i de gældende rammebestemmelser, dvs. rammebestemmelserne om redning og omstrukturering fra 1999. Den konkluderer derfor, at selv om Slovenien har ydet virksomheden Javor Pivka omstrukturingsstøtte i strid med EF-traktatens artikel 88, stk. 3, er statsstøtten forenelig med fællesmarkedet —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Sloveniens statsstøtte til virksomheden Javor Pivka er forenelig med fællesmarkedet efter EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), og Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder fra 1999.

Artikel 2

1. Omstrukturingsplanen skal gennemføres i sin helhed. Alle nødvendige foranstaltninger skal træffes til sikring af, at planen gennemføres.

2. Der skal føres tilsyn med planens gennemførelse på grundlag af årlige rapporter, som Slovenien forelægger Kommissionen. Der forelægges en detaljeret rapport om aktiviteterne i 2007 inden udgangen af januar 2008 og om aktiviteterne i 2008 inden udgangen af 2009. Rapporterne skal indeholde detaljerede oplysninger om virksomhedens økonomiske resultater og gennemførte investeringer.

Artikel 3

Denne beslutning er rettet til Republikken Slovenien.

Udfærdiget i Bruxelles, den 10. juli 2007.

På Kommissionens vegne
Neelie KROES
Medlem af Kommissionen

⁽¹⁴⁾ Jf. Kommissionens beslutning i sag C39/2000, *Doppstadt* (EUT L 108 af 30.4.2003, s. 8, betragtning 74) og Kommissionens beslutning i sag C33/1998, *Babcock Wilcox* (EFT L 67 af 9.3.2002, s. 50).

⁽¹⁵⁾ Jf. Kommissionens beslutning af 13. september 2006, sag N 350/2006 MSO (EUT C 280 af 18.11.2006).

KOMMISSIONENS BESLUTNING**af 10. juli 2007****om en italiensk ordning om statsstøtte til rederisektoren på Sardinien C 23/96 (NN 181/95) og C 71/97 (N 144/97)***(meddelt under nummer K(2007) 3257)***(Kun den italienske udgave er autentisk)****(EØS-relevant tekst)***(2008/92/EF)*

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

blev meddelt de italienske myndigheder den 12. november 1997 (SG (97) D/9375).

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret de interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med ovennævnte artikler, og

ud fra følgende betragtninger:

1. PROCEDURE

- (1) Ved brev af 24. juni 1996 ⁽¹⁾ informerede Kommissionen de italienske myndigheder om sin beslutning om at indlede en procedure i henhold til traktatens artikel 88, stk. 2 (ex artikel 93, stk. 2), vedrørende en af regionen Sardinien indført ulovlig støtteordning til fordel for rederier som ønskede at bygge, købe, ombygge eller reparere fartøjer (i det følgende benævnt »den oprindelige støtteordning«).
- (2) Efter indledning af proceduren forelagde den italienske regering Kommissionen sine bemærkninger ved brev af 31. oktober 1996 (DG VII- Trasporti A/23443). De sardinske myndigheder fremsatte deres bemærkninger ved breve af 11. oktober 1996 (DG VII-Trasporti A/21870) og af 22. januar 1997. Ingen andre medlemsstater eller interesserede parter fremsatte kommentarer inden for tidsfristen på en måned fra offentliggørelsen af beslutningen om at indlede proceduren. Det skal dog bemærkes, at en række interesserede parter fremsatte bemærkninger efter tidsfristens udløb.
- (3) Den 21. oktober 1997 vedtog Kommissionen beslutning 98/95/EF, som fastslår den omhandlede støtteordnings uforenelighed med fællesmarkedet ⁽²⁾. Denne beslutning

- (4) Ved brev af 14. november 1997 meddelte Kommissionen de italienske myndigheder, at den havde besluttet at indlede proceduren i henhold til traktatens artikel 88, stk. 2 (ex artikel 93, stk. 2), vedrørende den sardinske regionallov nr. 9 af 15. februar 1996, som ændrer den oprindelige støtteordning til fordel for rederier ⁽³⁾. De italienske myndigheder fremsatte deres bemærkninger den 16. januar 1998 (DG VII-Trasporti A/1221) og den 23. december 1997 (DG VII-Trasporti A/144). Ingen andre medlemsstater eller interesserede parter fremsatte kommentarer indenfor tidsfristen på en måned fra offentliggørelsen af beslutningen om at indlede proceduren.

- (5) Ved dom af 19. oktober 2000 annullerede EF-Domstolen (dom Den Italienske Republik og Sardegna Lines — Servizi Marittimi della Sardegna S.p.A. mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, de forenede sager C-15/98 og C-105/99) ⁽⁴⁾ beslutning 98/95/EF på grund af utilstrækkelig begrundelse med hensyn til eksistensen af en forvridding af samhandelen mellem medlemsstaterne.
- (6) På foranledning af et brev fra Kommissionen af 23. november 2006 (D 2006 224962), hvori de italienske myndigheder blev bedt om at fremkomme med visse oplysninger, har disse indsendt et svar pr. e-mail den 8. marts 2007 (TRENA/26193).

2. BESKRIVELSE AF FORANSTALTNINGEN**2.1. Den oprindelige støtteordning**

- (7) Kommissionen fik gennem en klage indsendt i 1993 kendskab til en støtteordning, som regionen Sardinien havde oprettet til fordel for rederier, der ønskede at bygge, købe, ombygge eller reparere skibe. Støtten blev især ydet som lån og finansiel leasing på favorable vilkår, der oprindeligt var betinget af, at rederierne og underleverandørerne havde hovedsæde, skattemæssigt hjemsted og indregistreringshavn inden for regionen Sardinien område.

⁽¹⁾ C 23/96 (NN 181/95), EUT C 368 af 6.12.1996, s. 2.⁽²⁾ EFT L 20 af 27.1.1998, s. 30.⁽³⁾ C 71/97 (NN 144/97), EFT C 386 af 20.12.1997.⁽⁴⁾ Samling af afgørelser 2000 I, s. 8855.

Regionallov nr. 20 af 15. maj 1951, som ændret ved lov nr. 15 af 11. juli 1954

- (8) Omtalte støtteordning blev indført ved den sardinske regionallov nr. 20 af 15. maj 1951 (i det følgende benævnt »lov nr. 20/1951«), der senere er ændret ved regionallov nr. 15 af 11. juli 1954 (i det følgende benævnt »lov nr. 15/1954«) og nr. 11 af 4. juni 1988 (i det følgende benævnt »lov nr. 11/1988«). Ved lov nr. 20/1951, som ændret ved lov nr. 15/1954, oprettedes en fond med henblik på långivning til rederier, der ønskede at bygge, købe, ombygge eller reparere fartøjer. Disse lån kunne kun ydes til rederier, hvis hovedsæde, skattemæssige hjemsted og indregistreringshavn lå inden for regionen Sardinien's område.
- (9) De pågældende lån måtte, hvis ansøgeren allerede havde fået støtte til dette formål under den på daværende tidspunkt gældende nationale lovgivning, ikke overstige 20 % af investeringsomkostningerne i forbindelse med bygning, ombygning eller reparation. Hvis ansøgeren ikke havde modtaget støtte under den nationale lovgivning, kunne lånet udgøre op til maksimalt 60 % af investeringsomkostningerne.
- (10) Renter, provision og andre omkostninger i forbindelse med lånet måtte i henhold til lov nr. 20/1951 ikke overstige 4,5 % p.a. af lånet, hvis der også var ydet støtte under den nationale lovgivning, og 3,5 % i alle andre tilfælde (et gennemsnitligt rentenedslag på 10-12 procentpoint). Beløbet skulle tilbagetales i højst tolv årlige afdrag fra det tredje år, efter at det skib, for hvilket lånet var ydet, var taget i brug.

Regionallov nr. 11 af 4. juni 1988

- (11) Ved artikel 99 og 100 i regionallov nr. 11/1988 blev der foretaget betydelige ændringer i støtteordningen. Den italienske regering anmeldte ikke ændringerne til Kommissionen. Den ændrede støtteordning udgjorde derfor en ikke-anmeldt støtte.
- (12) Til de allerede i lov nr. 20/1951 fastsatte krav for ydelse af støtte til rederier var der i den nye lov blevet føjet følgende yderligere krav:

»a) rederiet skal til stadighed have sit hovedsæde, sit administrative hovedkontor og sin indregistreringshavn samt, hvis sådanne forefindes, sine vigtigste magasiner, lagre og udstyr placeret i en af regionens havnebyer,

b) alle rederiets skibe skal være indregistreret i regionen Sardinien's havne,

c) rederiet skal anvende sardinske havne som centrum for sine skibsfartsaktiviteter og som sædvanlig anløbshavn i forbindelse med disse aktiviteter. Hvis der er tale om rutefart, skal ruterne have en eller flere af regionens havne som destinations- eller mellemhavn,

d) rederiet skal forpligte sig til at lade vedligeholdelsesarbejder udføre i regionens havne under forudsætning af, at værfterne har den fornødne kapacitet, og at der ikke foreligger force majeure, uomgængelige leasingkrav eller åbenbare økonomiske eller tidsmæssige omstændigheder, der taler imod dette,

e) hvad angår bemanning af skibe med en bruttotonnage på over 250 tons, er rederiet forpligtet til at udfærdige en liste med de kategorier af søfolk, der er nødvendige for bemanning af det skib, for hvilket der ansøges om støtte, og kun at hyre mandskab fra indregistreringshavnen's generelle tjenesteliste, såvel almindelige søfolk som særlige faggrupper. Kun de nationale bestemmelser om beskæftigelse af søfolk kan eventuelt medføre begrænsninger i anvendelsen af disse regler ...«

(13) Lov nr. 11/1988 har ligeledes givet de sardinske myndigheder mulighed for at bidrage til dækning af omkostningerne i forbindelse med finansiel leasing i tilfælde, hvor et rederi havde valgt at lease i stedet for at optage et lån. Dette bidrag svarer til forskellen mellem de faktiske skyldige renter for lånene beregnet efter den kommercielle referencerentesats for rederivirksomheder i Italien og renteudgifterne i forbindelse med optagelse af lån på det samme beløb beregnet efter en sats på 5 % (et gennemsnitligt rentesatstilskud på ca. 10 procentpoint).

(14) Ved kontraktens udløb kan det skib, for hvilket der er ydet bidrag, erhverves af leasingtageren for et beløb på 1 % af købsprisen. Ifølge oplysningerne fra de italienske myndigheder (brev af 5.6.1988 og svarskrift af 1.7.1998) er der ikke blevet indgået nogen leasingaftaler i henhold til lov nr. 11/1988.

(15) Ifølge de oplysninger, Kommissionen er i besiddelse af, er der efter den oprindelige støtteordnings ikrafttræden i alt blevet udbetalt 12 697 450 000 ITL (ca. 6,5 mio. EUR). Den seneste finansieringsstøtte skulle være blevet besluttet i december 1991.

- (16) I deres seneste brev af 8. marts 2007 hævder de italienske myndigheder, at støtte ydet i henhold til 1988-loven drejede sig om køb af skibe med en bruttonnage på mellem 24 og 138 tons; disse skibe skulle hovedsagelig være bestemt til rutefart på et marked, der på daværende tidspunkt endnu ikke var åbent for konkurrence.

2.2. Tvivl omkring den oprindelige støtteordning, som er genstand for procedure C 23/96

- (17) Ved indledningen af proceduren den 24. juni 1996 gav Kommissionen på grundlag af de foreliggende oplysninger udtryk for alvorlig tvivl om, hvorvidt den pågældende støtte er forenelig med fællesmarkedet. Som årsag til denne tvivl anførte Kommissionen følgende:

- Støtteordningen indeholder bestemmelser, der indebar forskelsbehandling på grundlag af nationalitet, idet støttemodtagerne som en betingelse for at opnå støtte bl.a. måtte forpligte sig til at beskæftige sardinske søfolk om bord på deres skibe.
- Ordningen var i modstrid med princippet om etableringsfrihed, eftersom støtten bl.a. var betinget af, at støttemodtagerne havde deres hovedsæde på Sardinien.
- Ordningen omfattede støtte til fremme af investering i skibe efter regler, der kunne føre til overtrædelse af Fællesskabets forskrifter.

2.3. Støtteordningen som ændret ved lov nr. 9 af 15. februar 1996

- (18) Med det formål at gøre lov nr. 20/1951 forenelig med fællesskabsretten og direktiverne på området ændrede de regionale myndigheder ved regionallov nr. 9 af 15. februar 1996 (i det følgende benævnt »lov nr. 9/1996«) den oprindelige støtteordning som følger:

- a) De elementer, som indebar forskelsbehandling på grundlag af nationalitet, blev ophævet.
- b) Der blev indført en ny betingelse, på grundlag af hvilken innovative og højteknologiske transportmidler ville få en fortrinsstilling.

- c) Der blev indført tekniske ændringer: Lånenes/leasingaftalernes varighed kunne ikke overstige 12 år og skulle være på under 70 % af de forventede omkostninger eller højst 40 mia. ITL (ca. 20 mio. EUR) pr. skib. Støtten blev givet i form af en rentegodtgørelse svarende til forskellen mellem tilbagebetalingsbyrden beregnet efter den kommercielle referencerentesats for lån i rederisektoren i Italien og en rente beregnet efter en sats på 36 % af samme referencesats.

- d) Der blev indført et system, som var i stand til at kontrollere, at der ikke blev givet støtte to gange (af de nationale samt af de regionale myndigheder) til de samme lån/leasingaftaler.

2.4. Tvivl omkring procedure C 71/97

- (19) I sin beslutning af 14. november 1997 gav Kommissionen på trods af, at den anmeldte støtteordning ikke længere indeholdt diskriminerende bestemmelser i modstrid med etableringsfriheden, udtryk for alvorlig tvivl om ændringernes forenelighed med fællesmarkedet og angav følgende årsager hertil:

- risiko for konflikt med Fællesskabets på daværende tidspunkt gældende forskrifter vedrørende skibsbyggeri ⁽⁵⁾
- støtteordningens uoverensstemmelse med de på daværende tidspunkt gældende retningslinjer for statsstøtte til søtransport ⁽⁶⁾
- eksistens af ulovlig driftsstøtte ydet i form af finansiel leasing på favorable vilkår ved køb af skibe.

2.5. Kommissionens beslutning 98/95/EF

- (20) Ved sin beslutning 98/95/EF kvalificerede Kommissionen, uden at udtale sig om de senere ændringer, den i kraft af den oprindelige ordning ydede støtte som statsstøtte, i og med at: a) »støttemodtagerne fritages for en finansiel byrde, der under normale omstændigheder ville påhvile dem (almindelige markedsrenter og andre omkostninger i forbindelse med låntagning og finansiel leasing); b) denne byrde finansieres ved hjælp af statsmidler (navnlig hidrørende fra de regionale myndigheder); c) støtten er selektiv (den er forbeholdt skibsfartssektoren); d) støtten påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne«.

⁽⁵⁾ Rådets direktiv 90/684/EØF af 21. december 1990 om støtte til skibsbygningsindustrien (EFT L 380 af 31.12.1990, s. 27) og Rådets forordning (EF) nr. 3094/95 af 22. december 1995 om støtte til skibsbygningsindustrien (EFT L 332 af 30.12.1995), som ændret ved forordning (EF) nr. 1904/96 (EFT L 251 af 3.10.1996).

⁽⁶⁾ Finansielle og fiskale foranstaltninger vedrørende skibsfart med fartøjer, der er indregistreret i Fællesskabet, SEK(89) 921 endelig udg. af 3. august 1989, og Fællesskabets retningslinjer for statsstøtte til søtransportsektoren (EFT C 205 af 5.7.1997).

- (21) Hvad angår litra d), anfører Kommissionen i sin beslutning om at indlede proceduren, at »over 90 % af de varer, der transporteres til Sardinien fra medlemsstaterne, og over 90 % af de varer, der transporteres fra Sardinien til medlemsstaterne, transporteres ad søvejen. Desuden afvikles 65 % af turisttrafikken (passagerer og køretøjer) mellem fastlandet og Sardinien af rederier.« Kommissionen bemærkede endvidere, at de italienske myndigheder i deres bemærkninger ikke anfægtede disse data eller gjorde indsigelser mod, at støtteordningen blev betragtet som statsstøtte efter artikel 92, stk. 1.
- (22) I lyset af ovenstående konkluderede Kommissionen:
- a) at den økonomiske støtte, der blev ydet ved lov nr. 11/1988, udgør en statsstøtte efter traktatens artikel 92, stk. 1 (nu artikel 87, stk. 1)
 - b) at støtten er ydet i modstrid med EF-traktatens artikel 93, stk. 3 (artikel 88, stk. 3), og
 - c) at undtagelsesbestemmelserne i EF-traktatens artikel 92 ikke kan finde anvendelse i det foreliggende tilfælde.

Kommissionen pålagde derfor de italienske myndigheder hos modtagerne at geninddrive den ulovlige støtte, de havde bevilget ved støtteordningen fra 1988 (artikel 2).

2.6. Dommen af 19. oktober og dens juridiske konsekvenser

- (23) Ved dom af 19. oktober 2000 annullerede EF-Domstolen (dom Den Italienske Republik og Sardegna Lines — Servizi Marittimi della Sardegna S.p.A. mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, de forenede sager C-15/98 og C-105/99) ⁽⁷⁾ beslutning 98/95/EF på grund af utilstrækkelig begrundelse med hensyn til eksistensen af en forvridning af samhandelen mellem medlemsstaterne.
- (24) Domstolen slog fast, at Kommissionen ved at begrænse sig til at anføre, at støtten er selektiv og forbeholdt rederisektoren på Sardinien; at godstransporten mellem det europæiske fastland og Sardinien for mere end 90 % vedkommende foregår ad søvejen, og at turisttransporten (passagerer og køretøjer) for 65 % vedkommende afvikles af rederier, ikke er fremkommet med nærmere oplysninger om konkurrencen mellem de sardinske rederier og rederierne i de andre medlemsstater. Ifølge Domstolen har Kommissionen her undladt at tage hensyn til den omstændighed, at cabotagesejlads mellem øerne i Middelhavet indtil den 1. januar 1999 var undtaget fra liberaliseringen af tjenesteydelser inden for søtransport i medlemsstaterne.

- (25) Endelig påpegede Domstolen, at Kommissionen, selv om den ganske vist havde påpeget, at støtteordningen til fordel for de sardinske rederier var i modstrid med de grundlæggende principper om etableringsfrihed og forbuddet mod forskelsbehandling på grundlag af nationalitet, ikke har påberåbt denne tilsidesættelse som et bevis på en forvridning af samhandelen mellem medlemsstaterne.

- (26) Dommen af 19. oktober 2000 har medført en genåbning af den formelle undersøgelsesprocedure, som blev indledt ved beslutningen af 24. juni 1996. Det påhviler herefter Kommissionen at træffe en ny endelig beslutning.

- (27) Ud over at træffe en ny beslutning efter Domstolens annullering af beslutning 98/95/EF påhviler det Kommissionen at udtale sig om den ved lov nr. 9/1996 indførte ændring af støtteordningen, der er genstand for den undersøgelsesprocedure, der blev indledt den 14. november 1997. Skønt Kommissionen i sin tid havde besluttet at undersøge de to støtteordninger hver for sig, er den efter denne afgørelse nødt til at foretage en samlet vurdering af de to ordninger med henblik på at fastslå deres samlede omfang.

3. ITALIENS KOMMENTARER

3.1. Bemærkninger vedrørende den oprindelige støtteordning i henhold til procedure C 23/96

- (28) Hvad angår procedure C 23/96, oplyste de italienske myndigheder ved brev af 31. oktober 1996 Kommissionen om de af dem foretagne ændringer af den oprindelige støtteordning for at gøre den forenelig med fællesskabsretten. Den væsentligste ændring var vedtagelsen af regionallov nr. 9/1996, som ophævede de bestemmelser, der indebar forskelsbehandling på grundlag af nationalitet, og de bestemmelser, der stred mod etableringsfriheden. De italienske myndigheder gjorde endvidere gældende over for Kommissionen, at der var blevet indført et system, der var i stand til at kontrollere, at der ikke blev givet støtte to gange (af de nationale samt af de regionale myndigheder) til de samme lån/leasingaftaler.
- (29) Ved breve af 11. oktober 1996 og af 22. januar 1997 forklarede de regionale myndigheder nødvendigheden af de foranstaltninger, som ændringerne af lov nr. 9/1996 havde indført, med bl.a. Sardinien's vanskelige økonomiske situation som »mål 1-region«.

⁽⁷⁾ Samling af afgørelser 2000 I, s. 8855.

3.2. Bemærkninger til den ændrede støtteordning fremsat under procedure C 71/97

- (30) Hvad de under procedure C 71/97 fremsatte bemærkninger angår, gjorde de italienske myndigheder for det første gældende, at de ingen mulighed havde haft for at kende de fællesskabsforskrifter, Kommissionen henviste til i sin beslutning om at indlede proceduren, idet Rådets forordning (EF) nr. 3094/95 ⁽⁸⁾, som ændret ved forordning nr. 1904/96, samt Fællesskabets retningslinjer for statsstøtte til søtransportsektoren fra 1997 først var blevet offentliggjort efter vedtagelsen af lov nr. 9/1996.
- (31) For det andet understregede Italien, at de ved lov nr. 9/1996 indførte foranstaltninger ikke var blevet ført ud i livet, og at man følgelig ikke havde påtaget sig nogen økonomiske forpligtelser over for tredjeparter. Endvidere hævdede Italien, at de ved den pågældende lov indførte foranstaltninger var nødvendige for at kunne imødegå mangelen på skalaøkonomi i gods- og passagersøtransportsektoren i en ø-region som Sardinien.
- (32) De italienske myndigheder erklærede sig i deres konklusion villige til at ændre lovens tekst og respektere gældende fællesskabsret.

4. VURDERING AF STØTTEN

4.1. Vurdering af den oprindelige støtteordning, som fandt anvendelse i perioden 1988-1996

Eksistens af en ny ulovlig statsstøtte

- (33) Kommissionen finder, at de italienske myndigheder ved ikke at have anmeldt den omhandlede støtteordning til fordel for rederier med sæde på Sardinien, der ønskede at bygge, købe, ombygge, ændre eller reparere fartøjer, har overtrådt kravene i traktatens artikel 88, stk. 3 (ex artikel 93, stk. 3). Uanset at støtteordningen er blevet vedtaget før traktatens ikrafttrædelse, har lov nr. 11/1988 faktisk i betragtelig grad ændret den ved love nr. 20/1951 og nr. 15/1954 indførte støtteordning. De i 1988 indførte ændringer burde derfor have været anmeldt til Kommissionen og udgør således nye ikke-anmeldte støtteforanstaltninger. Denne kvalificering er for øvrigt ikke blevet bestridt af de italienske myndigheder i deres efter indledningen af proceduren den 24. juni 1996 fremsatte bemærkninger og bekræftes følgelig i nærværende beslutning.
- (34) Kommissionen slår fast, at den omhandlede foranstaltning udgør en statsstøtte efter traktatens artikel 87, stk. 1. Faktisk har de sardinske rederier kunnet nyde godt af særligt lave rentesatser i forhold til markedsrenten og en reduktion af de andre omkostninger for så vidt angår både lån og finansielle leasingaftaler. De er med andre ord blevet begunstiget med en fritagelse for en økonomisk byrde, som de under normale omstændigheder ville have skullet bære. Kommissionen gør gældende, at denne

udgift er blevet finansieret med offentlige midler, og at støtten var selektiv, idet den var forbeholdt virksomheder, der opererede i søfartssektoren og var etableret på Sardinien.

- (35) Kommissionen gør desuden gældende, at ordningen påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne. Den af de italienske myndigheder indførte ordning vedrører faktisk de sardinske rederier generelt, hvad enten de opererer med cabotagesejlsads eller international transport. Selv om det forholder sig således, at Rådets forordning (EØF) nr. 3577/92 ⁽⁹⁾ har undtaget tjenesteydelser inden for cabotageejlsads mellem øerne i Middelhavet fra liberaliseringen indtil 1. januar 1999, udelukker samme forordning ikke en påvirkning af samhandelen mellem forskellige medlemsstater, og især mellem det franske, spanske og italienske fastland, fra sit anvendelsesområde. Det skal i så henseende fremhæves, at den omhandlede støtte ikke begrænsede sig til at vedrøre cabotageejlsads, eller med andre ord de fra og med 1. januar 1999 liberaliserede tjenesteydelser inden for søfart i italienske territorialfarvande, men også omfattede de sardinske rederier, der leverede tjenesteydelser inden for international søtransport, der allerede havde været liberaliseret siden 1986 ⁽¹⁰⁾, og som følgelig kunne operere i konkurrence med andre af Fællesskabets udbydere.
- (36) Faktisk fremgår det af de data ⁽¹¹⁾, Kommissionen er i besiddelse af, at der mellem 1992 og 1997 bl.a. eksisterede en trafik af handelsskibe (samt af krydstogtskibe) til og fra Sardiniens havne mod, eller fra, andre destinationer i og uden for Fællesskabet. I særdeleshed skal her anføres tilstedeværelsen af et fransk selskab, der opererede fra Toulon med Sardinien som destination, og af to italienske selskaber, der opererede fra Korsika mod Sardinien. Disse omstændigheder beviser, at der i den pågældende periode (mellem 1988 og 1996) forelå en påvirkning af samhandelen hvad angår tjenesteydelser inden for international søtransport mellem Italien og visse medlemsstater.
- (37) I deres seneste brev af 8. marts 2007 hævder de italienske myndigheder, at de i henhold til lov nr. 11/1988 bevilgede finansieringer angik »køb af fartøjer med en bruttotonnage på mellem 24 og 138 tons«. Disse skibe skulle hovedsagelig være bestemt til rutefart på et marked, der på daværende tidspunkt endnu ikke var åbent for konkurrence. Det fremgår dog, at støtteordningen i mindst to tilfælde er blevet anvendt til køb af færger til transport af passagerer og køretøjer mellem Sardinien og fastlandet, som kunne træde i konkurrence med andre nationale og europæiske operatører. De italienske myndigheder har erklæret, at de ikke ligger inde med data vedrørende passager- og godstrafikken i det pågældende tidsrum mellem på den ene side Sardinien og resten af Italien og på den anden side Sardinien og andre af Fællesskabets lande.

⁽⁹⁾ Rådets forordning (EØF) nr. 3577/92 af 7 december 1992 om anvendelse af princippet om fri udveksling af tjenesteydelser inden for søtransport i medlemsstaterne (cabotageejlsads), EFT L 364 af 12.12.1992, s. 7.

⁽¹⁰⁾ Rådets forordning (EØF) nr. 4055/86 af 22. december 1986 om anvendelse af princippet om fri udveksling af tjenesteydelser inden for søtransport mellem medlemsstaterne indbyrdes og mellem medlemsstaterne og tredjelande, EFT L 378 af 31.12.1986.

⁽¹¹⁾ Data registreret på havnekontoret i Olbia.

⁽⁸⁾ Jf. fodnote 5.

- (38) Det skal endvidere bemærkes, at forordningen om cabotageejlads (EØF) nr. 3577/92 heller ikke udelukkede eksistensen af konkurrence mellem selskaber på markedet for søtransport mellem Sardinien og den italienske halvø i perioden forud for 1. januar 1999, eftersom udenlandske selskaber havde ret til at udføre cabotageejlads i Italien, hvis de indregistrerede deres fartøjer i denne medlemsstat, uden dog at kunne drage fordel af den støtteordning, der var forbeholdt de sardinske rederier. Denne ordning har følgelig haft den virkning at fratage rederier fra andre medlemsstater lysten til at åbne filialer i Italien med henblik på cabotageejlads med Sardinien i betragtning af, at de selv under ingen omstændigheder ville kunne opnå den omhandlede støtte og ville komme til at konkurrere med operatører, som godt kunne opnå den.
- Uanvendeligheden af undtagelsesbestemmelserne i artikel 87, stk. 2 og 3*
- (39) Af nedenstående årsager kan ingen af de i artikel 87, stk. 2 og 3 (ex artikel 92, stk. 2 og 3), fastsatte undtagelsesbestemmelser anvendes.
- (40) De italienske myndigheder gør gældende, at støtten var nødvendig for at fremme udviklingen i en økonomisk dårligt stillet region.
- (41) Skønt Sardinien er en region, som opfylder betingelserne for at få regionalstøtte, kan den i traktatens artikel 87, stk. 3, litra a), nævnte undtagelsesbestemmelse imidlertid ikke finde anvendelse, eftersom den pågældende støtte ikke blev givet som en støtte, der tog sigte på at fremme den regionale udvikling, men begrænsede sig til at favorisere rederier. Faktisk har de italienske myndigheder ikke i tilstrækkelig grad vist, på hvilken måde støtteordningen til fordel for de sardinske rederier skulle kunne muliggøre en udvikling af regionen i henhold til Fællesskabets på daværende tidspunkt gældende forskrifter vedrørende statsstøtte med regionalt sigte eller med andre ord Kommissionens meddelelse om anvendelsesmåde for artikel 92, stk. 3, litra a) og c) ⁽¹²⁾. Selv om regionen Sardinien står på listen over de med henblik på artikel 92, stk. 3, litra a), foreslåede regioner (jf. bilag I til ovennævnte meddelelse), er det ikke bevist, at foranstaltningen var nødvendig som støtte til begyndelsesinvestering eller til oprettelse af arbejdspladser og ej heller, at den kunne betragtes som en tidsbegrænset driftsstøtte, som tager sigte på at kompensere for særlige eller permanente ulemper i regionen, og muliggjorde en bæredygtig og afbalanceret udvikling uden at medføre en overkapacitet i den pågældende sektor.
- (42) Meddelelsen påpeger desuden, at enhver regionalstøtte skal overholde Fællesskabets retningslinjer for visse industrisektorer såsom skibsværftssektoren, hvilket, som det vil blive vist nedenfor, ikke er tilfældet med den omhandlede støtteordning.
- (43) Undtagelsesbestemmelsen i artikel 87, stk. 3, litra a), kan derfor ikke finde anvendelse på støtten.
- (44) Lige så lidt kan undtagelsesbestemmelsen i artikel 87, stk. 3, litra c), om støtte, der tager sigte på at fremme udviklingen af visse aktiviteter, påberåbes, da den omhandlede ordning ikke overholder Fællesskabets gældende retningslinjer i perioden 1988-1996. De på daværende tidspunkt på området gældende forskrifter, nemlig bilag I, kapitel II, til retningslinjerne om behandlingen af statsstøtte til rederier i fællesskabslandene fra 1989 ⁽¹³⁾, fastsatte, at den pågældende støtte skulle bevilges på betingelse af, at den ikke påvirkede samhandelen mellem medlemsstaterne på en måde, der stred imod den fælles interesse. Syvende afsnit i de ovennævnte retningslinjer lyder: »... Derfor vil den fælles interesse kunne tilgodeses gennem foranstaltninger, der dels sigter på, at skibene fortsat sejler under EF-flag, dvs. at udflagningstendensen, navnlig gennem en forbedring af fartøjernes teknologiske udstyr, imødegås, dels sigter mod den højest mulige beskæftigelse for EF-søfarende på disse skibe«. I det foreliggende tilfælde har de italienske myndigheder ikke givet oplysninger, der i tilstrækkelig grad beviser, at regionen Sardinens oprindelige støtteordning lader sig retfærdiggøre med, at den har medført en forbedring af fartøjernes sikkerhed eller skaffet arbejdspladser til Fællesskabets søfarende.
- (45) Desuden fastsattes det i bilag I, kapitel II, stk. 6, til ovennævnte retningslinjer fra 1989 om statsstøtte til rederier, at der kun kunne bevilges rederierne støtte til ny- eller ombygning eller reparation af fartøjer på betingelse af, at samme støtte blev holdt inden for de grænser, der fastsattes af Fællesskabets forskrifter på området, nærmere betegnet Rådets direktiv 87/167/EØF af 26. januar 1987 om støtte til skibsbygningsindustrien ⁽¹⁴⁾, efterfulgt af Rådets direktiv 90/684/EØF ⁽¹⁵⁾ og Rådets forordning (EF) nr. 3094/95 ⁽¹⁶⁾. Direktiv 87/167/EØF fastsætter i artikel 4 følgende: »Produktionsstøtte til ny- og ombygning af skibe kan betragtes som forenelig med det fælles marked, når den samlede støtte, der ydes til den enkelte kontrakt, i subventionsækvivalent ikke overstiger en fælles maksimumsgrænse udtrykt i procent af kontraktværdien før støtte, i det følgende benævnt maksimumsgrænse«.
- (46) Det er i den forbindelse de nationale myndigheders opgave at garantere overholdelsen af Fællesskabets regler for støtte til skibsværfter, som Kommissionen ikke kan dispensere fra. Da det selvsagt er en forudsætning for den omhandlede støttes forenelighed, at Fællesskabets forskrifter er overholdt, skal medlemsstaten bevise, at dette er tilfældet, ved at forsyne Kommissionen med »alle de elementer, der er nødvendige for at kunne kontrollere, at betingelserne for den begærede dispensation er opfyldt« (EF-Domstolen), Italien mod Kommissionen, sag C-364/90, Samling 1993 I, s. 2097, præmis 20 ff.).

⁽¹²⁾ Meddelelse fra Kommissionen om anvendelsesmåde for artikel 92, stk. 3, litra a) og c), især kapitel I, stk. 6 (EFT C 212 af 12.8.1988), som ændret i 1990 og 1994 (EFT C 163 af 4.7.1990 og EFT C 364 af 20.12.1994).

⁽¹³⁾ SEK(89) 921 endelig udg. af 3. august 1989.

⁽¹⁴⁾ EFT L 69 af 12.3.1987, s. 55.

⁽¹⁵⁾ EFT L 380 af 31.12.1990, s. 27.

⁽¹⁶⁾ EFT L 332 af 30.12.1995, s. 1. Ændret ved forordning (EF) nr. 1904/96 (EFT L 251 af 3.10.1996, s. 5).

- (47) Da de italienske myndigheder ikke har givet nogen oplysning om, at det samlede beløb for den bevilgede støtte ligger inden for den i artikel 4 i direktiv 87/167/EØF ⁽¹⁷⁾ fastsatte maksimumsgrænse, og i fravær af enhver form for oplysning om, at den oprindelige foranstaltning er i overensstemmelse med såvel ovennævnte direktiv som med artikel 5 i forordning (EF) nr. 3094/95 ⁽¹⁸⁾, ser Kommissionen sig nødsaget til at konkludere, at støtten heller ikke er i overensstemmelse med forskrifterne for skibsbygningsindustrien ⁽¹⁹⁾.
- (48) Disse undtagelsesbestemmelser kan desuden ikke påberåbes for at autorisere en støtteordning, der strider mod traktatens generelle principper. Faktisk finder Kommissionen, at støtteordningen til de sardinske rederier er uforenelig med fællesskabsretten, i og med at flere af de ved lov nr. 11/1988 indførte supplerende betingelser er i modstrid med de grundlæggende principper om etableringsfrihed (artikel 52) og med forbuddet mod enhver form for forskelsbehandling på grundlag af nationalitet (artikel 6 og artikel 48, stk. 2).
- (49) Faktisk krævede støtteordningen i strid med traktatens artikel 52 ikke blot som betingelse for at opnå støtte, at det pågældende rederi skulle være etableret på Sardinien, men også at det til stadighed skulle have sit hovedsæde, administrative hovedkontor og rederivirksomhed samt i videst muligt omfang også sine vigtigste magasiner, lagre og sit udstyr placeret i en af regionens havne. Støtteordningen fastsatte endvidere, at alle støttemodtagerens skibe (og ikke kun det skib, hvortil der var givet lån i kraft af ordningen) skulle være indregistreret på Sardinien.
- (50) Som det fremgår af artikel 99, litra e), i lov 11/1988, og som også EF-Domstolen har fremhævet det i dommen af

19. oktober 2000 (præmis 19), skulle rederiet for så vidt angår fartøjer med en bruttotonnage på over 250 tons ansætte et vist minimum af søfolk fra skibets sardinske indregistreringshavns generelle tjenesteliste. Det rederi, der modtog støtten, havde med andre ord pligt til at hyre en vis procentdel lokale søfolk, selv om også søfolk fra andre lande ville være i stand til at udføre det pågældende arbejde, hvilket strider mod princippet om forbud mod enhver forskelsbehandling på grundlag af nationalitet. Den omhandlede støtte er følgelig i strid med fællesskabsrettens grundlæggende principper.

4.2. Vurdering af den oprindelige støtteordning, som ændret ved den fra 1996 gældende lov nr. 9 af 15. februar 1996

Eksistens af statsstøtte

- (51) Kommissionen finder, at støtteordningen som ændret ved lov nr. 9/1996 udgør en statsstøtte efter artikel 87, stk. 1, af følgende grunde: a) de rederier, der modtager støtten, fritages gennem en reduktion af rentesatserne og de øvrige omkostninger, der er forbundet med låntagning og finansielle leasingaftaler, for en økonomisk byrde, som de normalt ville skulle bære; b) denne byrde finansieres fortsat af offentlige midler; c) støtten er selektiv, idet den stadig er forbeholdt virksomheder, som opererer i rederisektoren; og d) ordningen påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne, idet den ændrede ordning gælder rederier, der ønsker at købe, bygge og ombygge skibe bestemt til gods- og passagertransport fra og til Sardinien og de sardinske småøer. Som allerede anført opererer de støtteberettigede rederier ikke kun på cabotageejladsmarkedet, som blev liberaliseret den 1. januar 1999, men også på det internationale søtransportmarked, som har været liberaliseret siden 1986 ⁽²⁰⁾. Der er under alle omstændigheder ingen tvivl om, at den omhandlede ordning, i det omfang den stadig er i kraft, fortsat påvirker konkurrencen i en sektor, der har været fuldstændig liberaliseret siden 1999.
- (52) Ifølge de af de italienske myndigheder i oktober 1996 og i januar 1997 fremsendte oplysninger har ingen virksomhed modtaget støtte i henhold til lov nr. 9/1996. Eftersom støtten altså ikke er blevet bevilget tidligere, finder Kommissionen det ikke nødvendigt i denne beslutning at vurdere ordningens forenelighed med Fællesskabets på daværende tidspunkt gældende forskrifter. Men da støtten vil kunne bevilges i fremtiden, er det nødvendigt at vurdere dens forenelighed med Fællesskabets nugældende forskrifter, nemlig Fællesskabets retningslinjer for statsstøtte til søtransport fra 2004 ⁽²¹⁾ (i det følgende benævnt »Fællesskabets retningslinjer fra 2004«).

⁽¹⁷⁾ Artikel 4 fastsætter følgende: Produktionsstøtte til ny- og ombygning af skibe kan betragtes som forenelig med det fælles marked, når den samlede støtte, der ydes til den enkelte kontrakt, i subventionsækvivalent ikke overstiger en fælles maksimumsgrænse udtrykt i procent af kontraktværdien før støtte, i det følgende benævnt »maksimumsgrænse«.

⁽¹⁸⁾ Stk. 1: Støtte til rederier eller tredjemand i form af officielt støttede lån og garantier til nybygning eller ombygning, men ikke til reparation af skibe, kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet, hvis den er i overensstemmelse med OECD-arrangementet om eksportkreditter til skibe eller aftaler, der ændrer eller afløser det (...). Stk. 3: En medlemsstats støtte til rederier eller tredjemand i den pågældende stat til nybygning eller ombygning af skibe må ikke fordreje eller true med at fordreje konkurrencen om ordrer mellem værfterne i den pågældende medlemsstat og værfterne i andre medlemsstater.

⁽¹⁹⁾ For øvrigt skal det, som fremført af Generaladvokaten i hans konklusioner (punkt 34-38), hvad angår anvendelsen af reglerne for skibsbyggeri anføres, at selv om en støtte til skibsbyggeri kan omfatte en støtte til rederier, har Kommissionen korrekt betragtet støtteordningen fra 1988 som en rederistøtte, der alene burde undersøges i lyset af den mindst belastende forpligtelse, som pålægges af traktaten, idet de italienske myndigheder har misligholdt anmeldelsespligten i henhold til ovennævnte direktivs artikel 11.

⁽²⁰⁾ Rådets forordning (EØF) nr. 4055/86 af 22. december 1986 om anvendelse af princippet om fri udveksling af tjenesteydelser inden for søtransport mellem medlemsstaterne indbyrdes og mellem medlemmerne og tredjelande, EFT L 378 af 31.12.1986.

⁽²¹⁾ Kommissionens meddelelse K(2004) 43 — Fællesskabets retningslinjer for statsstøtte til søtransport, EFT C 13 af 17.1.2004.

Den ændrede ordnings uforenelighed

- (53) Den ændrede støtteordning indeholder ikke længere bestemmelser, som medfører forskelsbehandling på grundlag af nationalitet eller strider mod princippet om etableringsfrihed. Alligevel finder Kommissionen ikke, at den ændrede ordning overholder betingelserne i Fællesskabets retningslinjer fra 2004, eller at den kan anses for omfattet af undtagelsesbestemmelserne i artikel 87, stk. 3, litra a) og c). Baggrunden herfor er følgende:
- (54) I henhold til stk. 5 i Fællesskabets retningslinjer fra 2004 er støtte, der ydes til flådefornyelse, generelt tilbøjelig til at forårsage konkurrenceforvridning. I det foreliggende tilfælde finder Kommissionen ikke, at den omhandlede støtte kan siges at indgå i en strukturel reform, som tager sigte på at reducere den globale kapacitet, eller at den har til formål at forbedre skibenes udstyr ombord, endsis fremme brugen af mere sikre fartøjer. I så henseende gør den omstændighed, at støtten ifølge den ændrede støtteordning tager sigte på at fremme »innovativ og højteknologisk transport«, det ikke muligt at vurdere ændringens faktiske rækkevidde uden en definition af disse teknologier og de hermed forbundne omkostninger.
- (55) Kommissionen finder heller ikke, at ordningen kan klassificeres som regionalstøtte efter stk. 6 i Fællesskabets retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte. Til trods for at Sardinien faktisk er en dårligt stillet region, har de italienske myndigheder ikke i tilstrækkelig grad bevist, at regionen vil kunne drage fordel af den omhandlede ordning (kapitel 5, stk. 4, i Fællesskabets retningslinjer fra 2004), eller at ordningen er i overensstemmelse med Fællesskabets gældende retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte ⁽²²⁾.
- (56) Af de allerede anførte grunde mener Kommissionen endvidere, at støtteordningen er kompromitterende for de andre medlemsstaters økonomi, og at den forvrider konkurrencen mellem medlemsstaterne i en grad, der strider mod den fælles interesse (kapitel 2 i Fællesskabets retningslinjer fra 2004).
- (57) Kommissionen bemærker desuden, at en eventuel investeringsstøtte i henhold til Fællesskabets retningslinjer fra 2004 skal være i overensstemmelse med Fællesskabets gældende bestemmelser for skibsbygningsindustrien, nemlig Rådets forordning (EF) nr. 1540/98 ⁽²³⁾. Det skal i den forbindelse bemærkes, at artikel 3, stk. 1, i samme forordning fastsætter: »Indtil den 31. december 2000 kan produktionsstøtte til kontrakter om nybygning og ombygning af skibe, men ikke om reparation af skibe, betragtes som forenelig med det fælles marked, når det samlede beløb for alle former for støtte, der ydes til den enkelte kontrakt (inklusive subventionsækvivalentet for al støtte, der ydes til rederiet eller tredjemand), i subventionsækvivalent ikke overstiger en fælles maksimumsgrænse udtrykt i procent af kontraktværdien før støtte (...)«. I betragtning af at Italien ikke har oplyst noget om, at den samlede støtte, der ydes til den enkelte kontrakt, i subventionsækvivalent ikke overstiger en fælles maksimumsgrænse udtrykt i procent af kontraktværdien før støtte, må det i konsekvens heraf udledes, at støtten ikke opfylder artikel 3, stk. 1.
- (58) I henhold til artikel 3, stk. 4, i forordning (EF) nr. 1540/98 kan endvidere: »støtte i form af statsstøttede kreditfaciliteter, der ydes til nationale eller ikke-nationale rederier eller tredjemand til bygning eller ombygning af skibe, betragtes som forenelig med fællesmarkedet og omfattes ikke af maksimumsgrænsen, hvis den er i overensstemmelse med den resolution, som Rådet for Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD) vedtog den 3. august 1981 (arrangement vedrørende eksportkreditter til skibe), eller med eventuelle aftaler, der måtte ændre eller erstatte dette arrangement«. Kommissionen er dog i besiddelse af oplysninger, som viser, at den i den ændrede ordning fastsatte støtte overholder OECD-Rådets resolution af 3. august 1981.
- (59) I henhold til artikel 6 i forordning (EF) nr. 1540/98 kan støtte til innovation i bestående nybygnings-, reparations- eller ombygningsværfter betragtes som forenelig med fællesmarkedet, hvis den højst udgør en støtteintensitet på 10 % brutto, og forudsat at den vedrører industriel anvendelse af innovative produkter og processer, der er nye i egentlig og væsentlig forstand, dvs. ikke kommercielt udnyttet af andre aktører i sektoren inden for Fællesskabet, og at den indebærer en risiko for teknologisk eller industriel fiasko. Denne støtte må derudover kun bruges til udgifter til investeringer og tekniske aktiviteter, der direkte og udelukkende vedrører projektets innovative del, og støttestørrelsen skal begrænses til det strengt nødvendige minimum under hensyntagen til den grad af risiko, der er forbundet med projektet. Men som allerede sagt gør den omstændighed, at støtten ifølge den ændrede støtteordning tager sigte på at fremme »innovativ og højteknologisk transport«, det ikke muligt at vurdere ændringens faktiske rækkevidde uden en definition af disse teknologier og de hermed forbundne omkostninger. Kommissionen må følgelig konkludere, at heller ikke den ændrede støtteordning opfylder forskrifterne for skibsbygningssektoren.
- (60) Endelig kan undtagelsesbestemmelserne i artikel 92, stk. 3, litra a) og e), ikke anvendes, eftersom det påhviler de nationale myndigheder at garantere overholdelsen af Fællesskabets forskrifter vedrørende støtte til skibsværfter, som Kommissionen ikke kan dispensere fra. Da det selvfølgelig er en forudsætning for den omhandlede støttes forenelighed, at Fællesskabets regler er overholdt, skal medlemsstaten bevise, at dette er tilfældet, ved at forsyne Kommissionen med alle de elementer, der er nødvendige for at kunne kontrollere, at betingelserne for anvendelsen af den ønskede undtagelsesbestemmelse er opfyldt.

⁽²²⁾ Fællesskabets retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte 2007-2013, EUT C 54 af 4.3.2006, s. 13.

⁽²³⁾ Rådets forordning (EF) nr. 1540/98 af 29. juni 1998 om nye regler for støtte til skibsbygningsindustrien, EFT L 202 af 18.7.1998.

Konklusioner

- (61) Som konklusion er den oprindelige støtteordning, sådan som den er blevet anvendt i løbet af perioden 1988-1996, ulovlig og uforenelig med fællesmarkedet.
- (62) Heraf følger, at den støtte, der er blevet ydet i form af lån (beløbende sig til i alt 12 697 450 000 ITL) og bevilget på favorable vilkår i henhold til regionallov nr. 11/1988, skal tilbagebetales af støttemodtagerne i overensstemmelse med de efter italiensk lov gældende procedurer og bestemmelser. I betragtning af at der ikke er bevilget nogen støtte til leasingaftaler, foreligger der intet behov for at iværksætte nogen geninddrivelse her.
- (63) Den støtte, der skal geninddrives, inkluderer renter fra og med den dato, hvor støtten er blevet stillet til modtagerens rådighed, til og med datoen for dens tilbagebetaling.
- (64) Da Kommissionen ikke har været i stand til direkte at kvantificere hverken støtteelementet eller det samlede støttebeløb, der skal geninddrives hos de enkelte modtagere, er det de italienske myndigheders ansvar at fastsætte disse elementer og underrette Kommissionen om de beløb, der skal geninddrives hos hver enkelt modtager.
- (65) Hvad angår den støtteordning, som ændret ved lov nr. 9/1996, der har været gældende siden 1996, konstaterer Kommissionen, at der fra og med samme år ikke er bevilget nogen støtte, men konkluderer samtidig, at en sådan støtteordning udgør en statsstøtte, som er uforenelig med fællesmarkedet. I betragtning af at ingen støtte er blevet udbetalt under den pågældende ændrede ordning, foreligger der intet behov for at iværksætte geninddrivelser —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Den ved Sardiniens regionallov nr. 20 af 15. maj 1951, som ændret ved lov nr. 11 af 4. juni 1988, ydede statsstøtte til rederier i form af lån og finansiel leasing er uforenelig med fællesmarkedet.

Artikel 2

1. Italien skal træffe alle nødvendige foranstaltninger til hos støttemodtagerne at geninddrive den i artikel 1 omhandlede

ulovligt tildelte støtte svarende til forskellen mellem det samlede beløb, som modtageren på de på datoen for lånets optagelse gældende normale markedsvilkår skulle have betalt i renter og yderligere omkostninger, og det samlede beløb, som samme modtager rent faktisk har erlagt i renter og yderligere udgifter.

2. Geninddrivelsen skal ske straks og efter Italiens interne lovgivnings procedurer, forudsat at denne muliggør øjeblikkelig og faktisk gennemførelse af denne beslutning. Den støtte, der skal geninddrives, inkluderer renter fra og med den dato, hvorpå støtten er blevet stillet til modtagerens rådighed, til og med datoen for tilbagebetalingen.

3. Hvad angår låneafdrag, som endnu ikke er forfaldne på datoen for denne beslutnings offentliggørelse, skal Italien sørge for, at låntageren afvikler disse på normale markedsvilkår.

Artikel 3

Den ved Sardiniens regionallov nr. 20 af 15. maj 1951, som ændret ved regionallov nr. 9 fra 1996, ydede statsstøtte til rederier i form af lån og finansiel leasing er uforenelig med fællesmarkedet.

Artikel 4

Italien ophæver de i artikel 1 og 3 nævnte støtteordninger.

Artikel 5

Inden for to måneder fra denne beslutnings offentliggørelse underretter Italien Kommissionen om, hvilke foranstaltninger der er truffet til at opfylde dette krav.

Artikel 6

Denne beslutning er rettet til Den Italienske Republik.

Udfærdiget i Bruxelles, den 10. juli 2007.

På Kommissionens vegne

Jacques BARROT

Næstformand